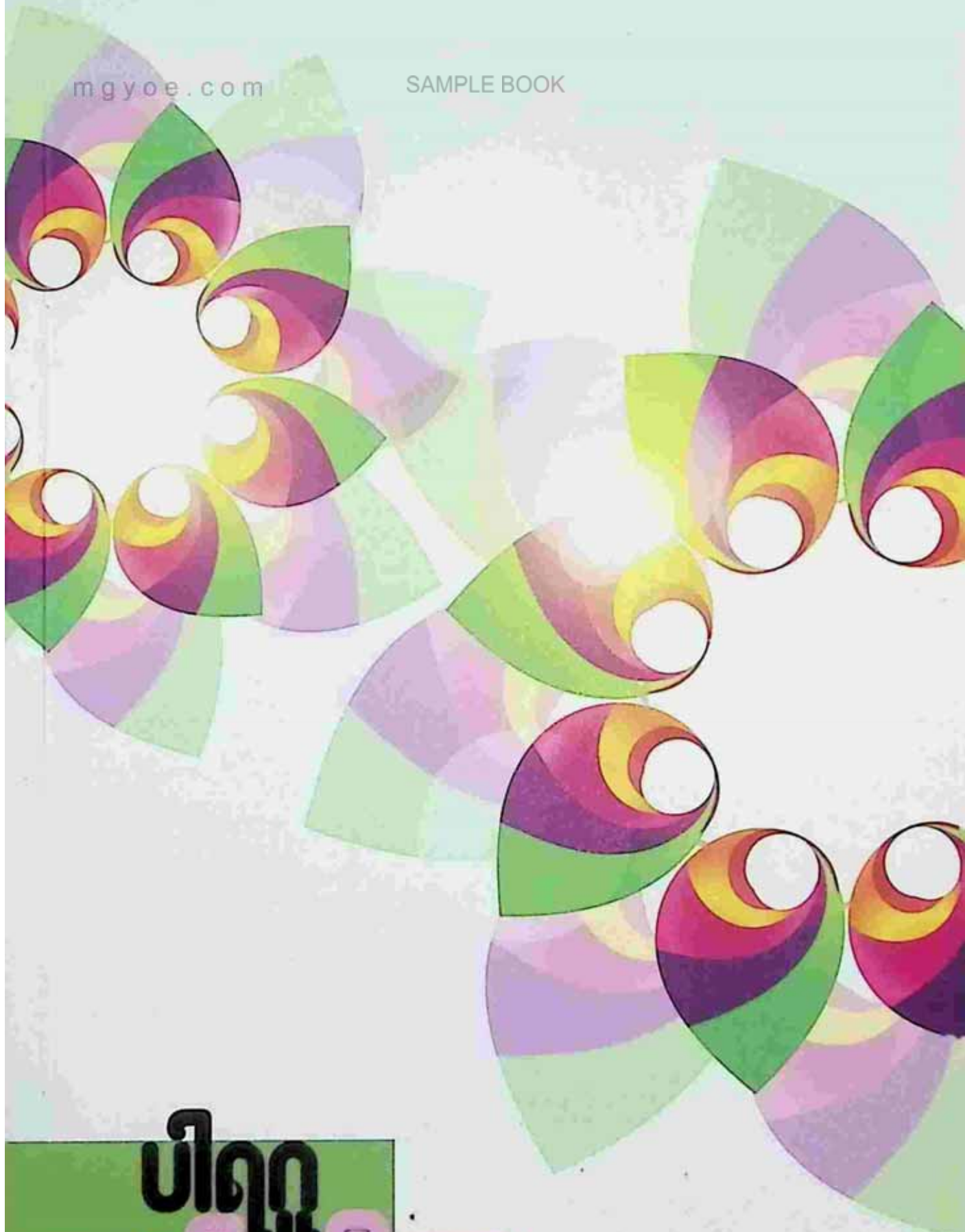

mgyoe.com

SAMPLE BOOK

ပါရဂူ ပါရမီ

design by freemilk

တတိယအကြိမ်

mgyoe.com

ပါရမီ ၁၀ ပါးကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌
 ဘုရားအလောင်းသည်
 မိမိအတွက် ပြုလုပ်ခြင်း
 မဟုတ်ပေ။

ပါရမီ ၁၀ပါး၌ ဘုရားအလောင်း၏
 ကိုယ်ကျိုးအတွက် မည်သည့်အရာမျှ
 မရှိပေ။

ထို့ကြောင့် ပါရမီ ၁၀ ပါး၏
 အဓိကလက္ခဏာသည်
 “ပရနဂ္ဂဟလက္ခဏော” ဟု
 ဆိုထားသည့်အတိုင်း
 သူတစ်ပါးတို့အား

ပေးကမ်းချီးမြှင့်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပါရမီ ၁၀ ပါးသည် သူတစ်ပါးတို့အား
 ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ပရဟိတစိတ်ဓာတ်ဖြင့်
 လွှမ်းခြုံထားသည်။

အဝိကမ္မန ခေါ်သော

တုန်လှုပ်မှု မရှိခြင်း အရသာလည်း
 ပြည့်ဝနေသည်။

ပါရမီ ၁၀ ပါး၏

ဂုဏ်အရည်အချင်းသည်
 သူတစ်ပါးတို့အား

အကျိုးပြုခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

ISBN 9789997136954

9 789997 136954
 MMK 8,500.00

mgyoe.com

ပါရမီ

ပါရဂူ

ပါရမီ၊ ပါရဂူ
စာမူကိစ္စ ၂၃၆ မူကိစ္စ၊ ၁၃ ဇင်ဘီ x ၂၀ .၅ ဇင်ဘီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကုန်။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၂၅ ဧပြီလ၊ တတိယအကြိမ်၊ အုပ်စု ၅၀၀၊
၂၀၀၉၊ မုံရွေးစာပေ၏ ပထမအကြိမ်ပုံ။

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

မာတိကာ

■ ပါရမီ	၁
၁။ ဒါနပါရမီ	၁၃
၂။ သီလပါရမီ	၇၄
၃။ နိက္ခမပါရမီ	၉၉
၄။ ပညာပါရမီ	၁၀၉
၅။ ဝီရိယပါရမီ	၁၃၃
၆။ ခန္တီပါရမီ	၁၃၇
၇။ သစ္စာပါရမီ	၁၆၇
၈။ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ	၁၉၆
၉။ မေတ္တာပါရမီ	၂၁၂
၁၀။ ဥပေက္ခာပါရမီ	၂၂၈

*

ပါရမီ

ပါရမီသည် ဘုရားအလောင်း ဗောဓိသတ္တ ကျင့်စဉ် ၏ အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်သည်။ ပါရမီ မဖြည့်ဘဲ နှင့် ဘုရားအလောင်း ဗောဓိသတ္တသည် ဗုဒ္ဓအဖြစ် မရရှိနိုင်ပေ။ ပါရမီဖြည့်ပြီးသည့်နောက်မှသာ ဘုရား အလောင်းသည် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအဖြစ် ရရှိတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။^၁ ပါဠိကျမ်းဂန်များ၏ အဆိုအမိန့်အရ ဘုရားအလောင်းသည် ပါရမီဖြည့်ကျင့်ရန်အတွက် ဘဝများစွာ ကုန်ဆုံးကျော်လွန်ခဲ့ရသည်။ ယင်းဘဝ များစွာ၌ ပါရမီလမ်းမပေါ် လျှောက်သွားပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓ အဖြစ် ရရှိနိုင်မည့် ဂုဏ်ထူးဝိသေသများ လက်ဝယ် ရရှိအောင် ပြုလုပ်ရသည်။

ပါဠိကျမ်းဂန်များ၌ ပါရမီကို ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ရောက် ရှိစေသော တရားဓမ္မ ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ဖွင့်ဆိုပြော ပြထားသည်။^၂ အကြောင်းမူကား ပါရမီသည်သာလျှင်

ဗုဒ္ဓ၏ နောက်ခံဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။
 ပါရမီကို ဗုဒ္ဓဗိမာန်၏ အခြေခံအုတ်မြစ် ဟူ၍လည်း
 ပြောဆိုနိုင်သည်။ ပါရမီတည်းဟူသော မြဲမြံခိုင်ခံ့
 သည့် အခြေခံအုတ်မြစ်ပေါ်၌ ရပ်ပြီးမှသာလျှင် ဘုရား
 အလောင်းသည် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဗိမာန်ပေါ် တက်ရခြင်း
 ဖြစ်သည်။

ပါရမီသည် ဗုဒ္ဓအဆင့်အထိ ရောက်အောင်
 သွားရသော လှေကားဖြစ်သည်။ ဘုရားအလောင်း
 သည် ပါရမီလှေကားက တက်မှသာလျှင် အမြင့်ဆုံး
 အထွတ်သို့ ရောက်ရှိနိုင်သည်။

ဗောဓိသတ္တခေါ် ဘုရားအလောင်းတို့သည်
 ကပ်ကမ္ဘာပေါင်းများစွာ ပါရမီဖြည့်ခဲ့ပြီးသည့်နောက်
 မှသာ ဗုဒ္ဓအဖြစ် ပွင့်တော်မူလာခြင်းဖြစ်သည်။^၃ ဇာတ်
 နိပါတ်ဝတ္ထုများသည် အပြီးသတ်ဘဝတွင် ဂေါတမ
 ဗုဒ္ဓဖြစ်လာသော ဘုရားအလောင်း၏ အတိတ်ဘဝ
 များစွာက ပါရမီဖြည့်ခဲ့သော အကြောင်းအရာများ
 ဖြစ်ကြသည်။^၄

ပညာရှင်ပေါင်းများစွာတို့သည် ပါရမီဟူသော
 ဝေါဟာရ စကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အမျိုး
 မျိုး ဖွင့်ဆိုကြသည်။ ‘ပရမ’ ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်မှာ
 ယောက်ျားမြတ် (ဗောဓိသတ္တ) ဖြစ်ပြီး ‘ပါရမီ’ ၏

ပါရမီ

(၃)

အဓိပ္ပာယ်မှာ ယောက်ျားမြတ် (ဗောဓိသတ္တ) ၏ ဂုဏ်အရည်အချင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအနက်အဓိပ္ပာယ်အရ ဘုရားအလောင်း ဗောဓိသတ္တကို နိဗ္ဗာန်အနီးသို့ ခေါ်ဆောင်သွားတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကိလေသာတရားများကို ဖျက်ဆီးပစ်တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ်နှလုံးထဲတွင် မြင့်မြတ်သော ဂုဏ်ထူး ဝိသေသများ ပေါ်ပေါက်လာစေရန်အတွက် အကူအညီ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယင်းကဲ့သို့သော အကြောင်းများကြောင့် ဘုရားအလောင်း၏ ဂုဏ်အရည်အချင်းကို 'ပါရမီ' ဟူ၍ ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ပညာရှင်တစ်ယောက်ကမူ ပါရမီ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို 'ပြည့်စုံခြင်း' ဟူ၍ ဖွင့်ပြထားသည်။ တီဒဗလျူရိုက်စ်ဒေးဗစ်နှင့် ဒဗလျူစတက်တို့ ကား ပါရမီကို 'ပြည့်ဝခြင်း' (Completeness) ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ 'ပြည့်စုံခြင်း' (Perfection) ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ 'အမြင့်ဆုံးအဆင့်' (Highest Stage) ဟူ၍လည်းကောင်း ဘာသာပြန်ဆိုထားကြသည်။

ပါဠိကျမ်းဂန်များထဲက သုတ္တနိပါတ်၊ ဇာတက၊ နေတ္တိပကရဏကျမ်းများ၌ ပါရမီ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုထားကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ပင် စရိယာပိဋက

(၄)

ပါရဂူ

အဋ္ဌကထာ၌လည်း ပါရမီအကြောင်းကို အကျယ်
 တဝင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။ ဇာတ်နိပါတ်တော်
 လာ ဝတ္ထုအားလုံးသည် ပါရမီ၏ ဒဿနအပေါ်၌
 သာ အခြေခံကြသည်။ မဟာသံဃိကဂိုဏ်း၏ သီအိုရီ
 များ၌လည်း ပါရမီကို ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်ရာရောက်
 ကြောင်း အကျင့်တရားများ၏ အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်
 သည်ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ အမှန်စင်စစ် ပါရမီ
 ကျင့်စဉ်သည် ဗောဓိသတ္တခေါ် ဘုရားအလောင်းအား
 နိဗ္ဗာန်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားသော ကျင့်စဉ်ဖြစ်သည်။

ဗောဓိသတ္တခေါ် ဘုရားအလောင်းတို့၏ အမူ
 အကျင့်၊ အလုပ် သို့မဟုတ် ဒါန စသော ကျင့်စဉ်များ
 ကို ပါရမီဟု ခေါ်သည်။

ပါဠိ ကျမ်းဂန်များ၌ ပါရမီအကြောင်းကို
 အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။^၅ ပါရမီ
 သည် ဘုရားအလောင်းကျင့်စဉ်များထဲက အရေးပါ
 အရာရောက်သော အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြ
 သည်။^၆ ပါဠိကျမ်းဂန်များ၌ ဒါနပါရမီ၊ သီလပါရမီ၊
 နိက္ခမ ပါရမီ၊ ပညာပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီ၊ ခန္တီပါရမီ၊
 သစ္စာပါရမီ၊ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ၊ မေတ္တာပါရမီ၊ ဥပေက္ခာ
 ပါရမီဟူ၍ ၁၀ ပါးပြားသော ပါရမီတို့ကို ဖွင့်ဆိုပြ
 ထားသည်။^၇

ပါရမီ ၁၀ ပါးထဲတွင် သမာဓိမပါပေ။ သမာဓိသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက နောက်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည်။ ပါရမီ ၁၀ ပါးထဲတွင် သီလသည် ဒုတိယနေရာ၌ ရှိနေပြီး ပညာသည် စတုတ္ထနေရာ၌ ရှိနေသည်။ ယင်းတရားသုံးပါးသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အမှီသဟဲပြုနေသည်။ တစ်ခုအပေါ်တစ်ခု အခြေခံနေသည်။ တစ်ခုအပေါ်တစ်ခု မှီငြမ်းပြုနေသည်။ သီလမရှိဘဲ သမာဓိမဖြစ်နိုင်ပေ။ သမာဓိမရှိဘဲ ပညာမရှိနိုင်ပေ။ ထိုနည်းအတူ ပညာမရှိဘဲနှင့်လည်း သမာဓိ မဖြစ်နိုင်ပေ။ သမာဓိမရှိဘဲနှင့်လည်း သီလမရှိနိုင်ပေ။ ပညာမရှိဘဲနှင့် သီလကို မထိန်းနိုင်ပေ။ သီလမရှိဘဲနှင့်လည်း ပညာဖြစ်ပေါ်မလာနိုင်ပေ။

ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ၌ သီလကို အထူး အလေးအနက်ထားသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကျင့်စဉ်အားလုံးသည် သီလအုတ်မြစ်ပေါ်၌ အခြေခံသည်ဟူ၍ ထင်မှတ်ယူဆကြသည်။ သံယုတ္တနိကာယ်၌ ပါရှိသော ‘သီလေပတိဋ္ဌာယ နရော သပ္ပညော’ဟူသော အဆိုအမိန့်သည် ယင်းအယူအဆကို ခိုင်မာအောင် ပြုလုပ်ထားသည်။ “သီလတရားတော်၌ ရပ်တည်ပြီးလျှင် ပညာနှင့်ပြည့်စုံသူသည် ဤလောကသံသရာ အရှုပ်အထွေးကို ပြေရှင်းသွားအောင် ပြုလုပ်နိုင်သည်” ဟင်းသို့အားဖြင့်

သီလနှင့် ပညာသည် တန်းတူရည်တူပင် အရေးပါ အရာရောက်သော တရားနှစ်ပါးဖြစ်သည်။

ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ဥပေက္ခာတို့သည် ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇ ပါးထဲတွင်လည်း အကျုံးဝင်သော တရား များဖြစ်သည်။ ပညာသည် ဣန္ဒြေ ငါးပါးထဲတွင် ပဉ္စမ အဆင့်၌လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်(ဗလ) ငါးပါးထဲတွင် လည်း ယင်းအဆင့်၌လည်းကောင်း ပါဝင်နေသည်။ ဝီရိယသည် ဣဒ္ဓိပါဒ် (ဣဒ္ဓိပါဒ) လေးပါးထဲတွင် ဒုတိယအဆင့်၌လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြေ ငါးပါးထဲတွင် လည်း ဒုတိယအဆင့်၌လည်းကောင်း၊ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး ထဲတွင် နောက်ဆုံးအဆင့်၌လည်းကောင်း ပါဝင်နေ သည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ဥပေက္ခာ တရားတို့သည် ဗောဓိပက္ခိယတရားများ အဖြစ်ဖြင့် လည်း အရေးပါအရာရောက်သော တရားများဖြစ် သည်။

နောက်ဆုံးပါရမီတရား နှစ်ပါးဖြစ်သော မေတ္တာ နှင့် ဥပေက္ခာသည် ဗြဟ္မဝိဟာရတရား၏ အရေးပါ အရာရောက်သော အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းလည်း ဖြစ် သည်။ နိကာယ်ကျမ်းများ၌ ဗြဟ္မဝိဟာရတရား လေး ပါးအကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ပြထားသည်။^၉ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၌ အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီး

ပါရမီ

(၇)

ယင်းတရား လေးပါးကို မည်သို့မည်ပုံ ကျင့်ကြံအား ထုတ်ရမည်။ မည်သို့မည်ပုံ ကြီးပွားတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်ရမည်ဆိုသည်ကို ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ယင်း ဗြဟ္မဝိဟာရတရား လေးပါးသည် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀ ထဲတွင် လည်း ပါဝင်သည်။

နိကာယ်ကျမ်းများအရ ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မမူခင်ကပင် ဗြဟ္မဝိဟာရတရားများ ရှိခဲ့သည်ဆိုသည့်အကြောင်း သိရှိရသည်။ မဇ္ဈိမနိကာယ်နှင့် ဒီဃနိကာယ်၌ မဃဒေဝမင်းနှင့် သုဒဿနမင်းတို့သည် ဗြဟ္မဝိဟာရတရားများကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ပြီး ကွယ်လွန်သွားသောအခါ ဗြဟ္မာပြည်ရောက်သွားကြောင်း ရေးသားဖော်ပြထားသည်။^{၁၀} ယင်းမင်းနှစ်ပါးကား ဂေါတမဗုဒ္ဓပွင့်တော်မမူခင်က ဗောဓိသတ္တ ဘုရားအလောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

ပါရမီတရား ၁၀ ပါးရှိသည့်အနက် တစ်ပါးစီကိုလည်း ထပ်ပြီး သုံးမျိုးခွဲခြားထားသည်။ ပါရမီတစ်ပါးစီကို ထပ်ပြီး သုံးပါး၊ သုံးပါး ခွဲခြားလိုက်သောအခါ ပါရမီ ၁၀ ပါး အပြား ၃၀ ရှိသွားသည်။ ပါရမီအမျိုးအစား ၃၀ မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ ဒါနပါရမီ	၁၆။ ခန္တီပါရမီ
၂။ ဒါနဥပပါရမီ	၁၇။ ခန္တီဥပပါရမီ
၃။ ဒါနပရမတ္ထပါရမီ	၁၈။ ခန္တီပရမတ္ထပါရမီ
၄။ သီလပါရမီ	၁၉။ သစ္စာပါရမီ
၅။ သီလဥပပါရမီ	၂၀။ သစ္စာဥပပါရမီ
၆။ သီလပရမတ္ထပါရမီ	၂၁။ သစ္စာပရမတ္ထပါရမီ
၇။ နိက္ခမပါရမီ	၂၂။ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ
၈။ နိက္ခမဥပပါရမီ	၂၃။ အဓိဋ္ဌာနဥပပါရမီ
၉။ နိက္ခမပရမတ္ထပါရမီ	၂၄။ အဓိဋ္ဌာနပရမတ္ထပါရမီ
၁၀။ ပညာပါရမီ	၂၅။ မေတ္တာပါရမီ
၁၁။ ပညာဥပပါရမီ	၂၆။ မေတ္တာဥပပါရမီ
၁၂။ ပညာပရမတ္ထပါရမီ	၂၇။ မေတ္တာပရမတ္ထပါရမီ
၁၃။ ဝီရိယပါရမီ	၂၈။ ဥပေက္ခာပါရမီ
၁၄။ ဝီရိယဥပပါရမီ	၂၉။ ဥပေက္ခာဥပပါရမီ ^{၁၁}
၁၅။ ဝီရိယပရမတ္ထပါရမီ	၃၀။ ဥပေက္ခာပရမတ္ထပါရမီ

ပါရမီဖြည့်ကျင့်သောအခါ ဘုရားအလောင်းသည် မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၏ အစိတ်အပိုင်းများကိုပင် အလှူဒါနပြုသည်။ ယင်းအလှူဒါနကို ဒါနပါရမီဟု ခေါ်သည်။ အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓအရာဝတ္ထုများ လှူဒါန်းခြင်းကို ဒါနဥပပါရမီဟု ခေါ်သည်။^{၁၂} ဘုရားအလောင်းသည် မိမိအသက်ကို စွန့်လျက် ဒါန၏ အမြင့်ဆုံး

အဆင့် ရောက်လာသောအခါ ယင်းအလှူဒါနကို ဒါန ပရမတ္ထပါရမီဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်သည်။^၃ ယင်းသို့ အားဖြင့် ကျန်သော ပါရမီများကိုလည်း သုံးမျိုးစီ၊ သုံး မျိုးစီ ထပ်မံခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပါက ပါရမီအရေအတွက် သည် ၃၀ ဖြစ်လာသည်။

ပါရမီ ၁၀ ပါးကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ဘုရား အလောင်းသည် မိမိအတွက် ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်ပေ။ ပါရမီ ၁၀ပါး၌ ဘုရားအလောင်း၏ ကိုယ်ကျိုးအတွက် မည်သည့်အရာမျှ မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ပါရမီ ၁၀ ပါး၏ အဓိကလက္ခဏာသည် ‘ပရနုဂ္ဂဟလက္ခဏော’ ဟု ဆိုထားသည့်အတိုင်း သူတစ်ပါးတို့အား ပေးကမ်း ချီးမြှင့်ခြင်းဖြစ်သည်။^၄ ပါရမီ ၁၀ ပါးသည် သူတစ်ပါး တို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ပရဟိတစိတ်ဓာတ်ဖြင့် လွှမ်းခြုံထားသည်။^၅ အဝိကမ္ပန ခေါ်သော တုန်လှုပ်မှု မရှိခြင်း အရသာလည်း ပြည့်ဝနေသည်။^၆ ပါရမီ ၁၀ ပါး၏ ဂုဏ်အရည်အချင်းသည် သူတစ်ပါးတို့အား အကျိုးပြုခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။^၇

*

၁။ မဟာကရုဏိကော နာထော၊ ဟိတာယ သဗ္ဗ ပါဏိနံ၊ ပုရေတွာ ပါရမီသဗ္ဗာ၊ ပတ္တော သမ္မောမိ မုတ္တမံ။

(၁၀)

- မဟာမင်္ဂလဂါထာ
- ၂။ ဒသခေါသာရိပုတ္တ ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ ကတ မေဒသ၊
ဒါနခေါသာရိပုတ္တ ဗုဒ္ဓကာရိကာ ဓမ္မာ(ပ)
ဥပေက္ခာ ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ၊ ဣမေခေါ သာရိပုတ္တ
ဒသ ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာတိ

- စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ
- ၃။ ဣတော ကပ္ပသတ သဟသာဓိကာနံ မတ္ထကေ
ဂေါတမောနာမ ဗုဒ္ဓေါဘဝိဿတိ

- နိဒါနကထာ(ဇာတကအဋ္ဌကထာ)
- ၄။ ဇာတက
- ၅။ ပရမတ္ထဒီပနီ
- ၆။ ဇာတက၊ ဗုဒ္ဓဝံသ၊ စရိယာ ပိဋက
အဋ္ဌကထာ
- ၇။ ဒါနံ သီလံ စ နေက္ခမ္မ၊ ပညာဝိရိယံ စ ကိဒိသံ၊
ခန္တိသစ္စ အဓိဋ္ဌာနံ၊ မေတ္တာပေက္ခာ စ ကိဒိသာ

- ဇာတကအဋ္ဌကထာ
- ၈။ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပ္ပညော၊
စိတ္တံ ပညာဉ္စ ဘာဝယေ၊ အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု
သော ဣမံ ဝိဇ္ဇေယေ ဇဋံ

ပါရမီ

(၁၁)

- သံယုတ္တနိကာယ်
- ၉။ ဒီဃနိကာယ်၊ အဂ္ဂိတ္တရနိကာယ်
- ၁၀။ မဇ္ဈိမနိကာယ်
- ၁၁။ တတ္ထဒါန ပါရမိယံ တဝအင်္ဂပရိစ္စာဂေါ ဥပပါရမီနာမ
(ပရမတ္ထ ဝိလာသိနီ)
- ၁၂။ ဗဟိရဘဏဏှ ပရိစ္စာဂေါ ဥပပါရမီနာမ
(ပရမတ္ထ ဝိလာသနီ)
- ၁၃။ ဇီဝိတ ပရိစ္စာဂေါ ဒါန ပရမတ္ထ ပါရမီ နာမာတိ
(ပရမတ္ထ ဝိလာသနီ)
- ၁၄။ ဧတ္ထ အဝိသေသေန တာဝ သဗ္ဗာပိ ပါရမီယော
ပရာနုဂ္ဂဟ လက္ခဏော (စရိယာ ပိဋကအဋ္ဌကထာ)
- ၁၅။ ပရေသံ ဥပကာရဏရသာ (စရိယာ ပိဋက အဋ္ဌကထာ)
- ၁၆။ အဝိကမ္ပနရသာ (စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာ)
- ၁၇။ ဟိတေသိက ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန (စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာ)

၁၂

ဒါနပါရမီ

ဘုရားအလောင်းသည် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဖြစ်လာအောင် ကျင့်ကြံ အားထုတ်မည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ပြီးသည့်နောက် ၌ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအဖြစ် ရရှိရာရရှိကြောင်း တရားအကျင့် များကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ရန် ကြံစည်တွေးတောတော် မူသည်။ ထိုအခါ အရပ် ၁၀ မျက်နှာ၌ ရှိနေသော ဩကာသလောကကို ကြည့်ရှုတော်မူပြီးလျှင် သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓအဖြစ် ရရှိရာ ရရှိကြောင်း ဒါနပါရမီကို ဦးစွာ ဖြည့်ဆည်းတော်မူသည်။”

‘ဒါန’ဟူသော စကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် မှာ ပေးလှူခြင်းဖြစ်သည်။ ရက်ရောခြင်း၊ လောဘ ကင်းခြင်း၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု စသော စကားလုံးများ လည်း ‘ဒါန’၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ညွှန်းသော စကားလုံးများ ဖြစ်ကြသည်။ ‘စာဂ’လည်း ဒါနနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်တူ စကားလုံးဖြစ်သည်။ ‘စာဂ’

သို့မဟုတ် 'ပရိစ္ဆာဂ' ၊ ဌ်လည်း ဒါန၏အဓိပ္ပာယ် ကိန်း
 အောင်းနေသည်။ 'ဒါန' ၌ ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို စွန့်လွှတ်
 ရသည်။ အနက်အဓိပ္ပာယ်တူဖြစ်၍ 'စာဂ' ၌ လည်း
 အလားတူပင် ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို စွန့်လွှတ်ရသည်။
 အနက်အဓိပ္ပာယ်တူဖြစ်၍ 'စာဂ' သည် ဒါန ၌ အတွင်း
 ၎င်းပင်နေသည်။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၌ ဒါန နှစ်မျိုး ပြောပြထား
 သည်။ 'အာမိသဒါန' နှင့် 'ဓမ္မဒါန' တို့ ဖြစ်သည်။^၁
 ထိုနည်းအတိုင်းပင် 'စာဂ' ၊ နှင့် 'ပရိစ္ဆာဂ' ၊ တို့ကိုလည်း
 နှစ်မျိုးနှစ်စားစီ ခွဲခြားပြထားသည်။ ယင်းအမျိုးအစား
 ထဲတွင် 'ဓမ္မဒါန'၊ 'ဓမ္မစာဂ' သို့မဟုတ် 'ဓမ္မပရိစ္ဆာဂ' ကို
 အဓိကဖြစ်သည်ဟူ၍ ထင်မှတ်ယူဆထားကြသည်။
 အလှူဒါနပေးလှူပုံ ပေးလှူနည်းအတိုင်း သို့မဟုတ်
 အလှူဒါနလက်ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမျိုးအစားအတိုင်း
 အကျိုးတရား ရရှိသည်။^၂

ဒီဃနိကာယ်၌ ဒါနအမျိုးအစား လေးပါး ပြ
 ထားသည်။^၃

- ၁။ သက္ကစ္စဒါနံ-ရိရိသေသေ လေးလေး
 စားစား ပေးလှူသောဒါန၊
- ၂။ သဟတ္ထာ (သာဟတ္ထိက) ဒါနံ-မိမိကိုယ်
 တိုင် လက်ဖြင့် ပေးလှူသောဒါန၊

၃။ စိတ္တိကတဒါနံ-စိတ်ပါလက်ပါ ပေးလှူ
သောဒါန၊

၄။ အနုပဝိဒ္ဓဒါနံ-မခွဲခြမ်းဘဲ ပေးလှူသော
ဒါန၊

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၌လည်း ဒါန ရှစ်မျိုး ပြထား
သည်။^၉

၁။ အာသဇ္ဇဒါနံ-မိမိထံသို့ ရောက်လာသော
ကြောင့် ပေးလှူသောဒါန၊

၂။ ဘယာဒါနံ-ကြောက်သောကြောင့် ပေး
ကမ်းသော အလှူဒါန၊

၃။ အဒါသိ မေ တိ ဒါနံ-ငါ့အား ပေးဖူး
၏ဟု နှလုံးသွင်း၍ ပြန်ပေးလှူသော ဒါန၊

၄။ ဒဿတိမေ တိ ဒါနံ-ငါ့အား(နောင်တွင်)
ပေးပေလိမ့်မည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ ပေးလှူ
သောဒါန၊

၅။ သာဟု ဒါနန္တိ ဒါနံ-ပေးလှူခြင်းသည်
ကောင်း၏ဟု နှလုံးသွင်း၍ ပေးလှူသော
ဒါန၊

၆။ အဟံ ပစာမိ ဣမေန ပစန္န နာရဟာမိ
ပစန္တော အပစန္တာနံ ဒါနံ အဒါတုန္တိ ဒါနံ-
(ကျွန်ုပ် ချက်ပြုတ်၏။ ဤသူတို့ကား

မချက်ပြုတ်ကြ။ ချက်ပြုတ်သော ငါတို့
သည် မချက်ပြုတ်သော သူတို့အား အလှူ
မပေးဘဲ နေရန်မသင့်ဟု နှလုံးသွင်း၍
ပေးလှူသော အလှူဒါန)

၇။ ဣမံ မေဒါနံ ဒဒတော ကလျာဏော ကိတ္တိ
သဒ္ဓေါ အဗ္ဗဂ္ဂစ္ဆတီတိဒါနံ-(အလှူဒါန
ပေးလှူလျှင် ကျော်စောကိတ္တိ အသံကို
ကြားရသောကြောင့် ပေးလှူရသော ဒါန)

၈။ စိတ္တာလင်္ကာရ စိတ္တ ပရိက္ခာရတ္ထံ ဒါနံ
ဒေဟိ-(စိတ်အဆင်တန်ဆာ သန့်ရှင်း စင်
ကြယ်ရေးအတွက် ပေးလှူသော ဒါန)

ထိုနည်းအတိုင်းပင် လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထုနှင့်
ပတ်သက်၍လည်း ရှစ်မျိုး ပြထားသည်။^{၁၁}

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် တစ်နေရာ၌ ဒါန၏ အဆင့်
ငါးမျိုးကို ညွှန်ပြထားသည်။^{၁၂}

၁။ သဒ္ဓါယဒါနံ-(သဒ္ဓါတရားဖြင့် ပေးလှူ
ခြင်း)

၂။ သက္ကစ္စဒါနံ-(အလေးဂရုပြု၍ ပေးလှူ
ခြင်း)

၃။ ကာလေနဒါနံ-(အချိန်ကာလ အားလျော်
စွာ ပေးလှူခြင်း)

၄။ အနုဂ္ဂဟိတစိတ္တော ဒါနံ-(အလှူဒါန ပြုခြင်းအားဖြင့် ငါ့ကိုယ်တိုင် ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့အပ်သူဖြစ်၏။ ယင်းစိတ်ထား ဖြင့် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း)

၅။ အတ္တာနံ စ ပရံစ အနုပဟစ္စ ဒါနံ-(မိမိ ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးကို လည်းကောင်း၊ မည်သူ့ကိုမျှ မထိခိုက် စေဘဲ ပေးလှူခြင်း)

အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော လယ်ယာမြေ ကောင်း၌ မျိုးစေ့အကောင်း စိုက်ပျိုးလျှင် သီးနှံ ကောင်း စွာ ဖြစ်ထွန်း၏။^{၁၂} ထိုနည်းအတိုင်းပင် အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အလှူဒါန ပေးကမ်း လှူဒါန်း လျှင် ကြီးမားသော အကျိုးရရှိ၏။^{၁၃} ပုညကြိယာဝတ္ထု သုံးမျိုးစာရင်း၌ 'ဒါန'ကို ပထမနေရာ ပေးထားပြီး 'သီလ'နှင့် 'ဘာဝနာ'ကို ဒုတိယနေရာနှင့် တတိယ နေရာ ပေးထားသည်။^{၁၄}

ပါဠိပိဋကတ်စာပေ၌ ဥစ္စာဓနအကြောင်း ပြဆို ထားသော နေရာများ၌ ရွှေ၊ ငွေ စသော မည်သည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုမှ ဥစ္စာဓနဟူ၍ ပြောပြထားပေ။ 'သဒ္ဓါ'၊ 'သီလ' စသော ဂုဏ်အရည်အချင်းများကို ဥစ္စာဓန ခုနစ်မျိုးအဖြစ် ပြောပြထားသည်။ ယင်း

စာရင်း ၌ 'စာဂ' သို့မဟုတ် 'ဒါန'သည် ဆဋ္ဌမနေရာ၌ ရှိသည်။^{၁၅} အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၌ နောက်ထပ် ဒါနရှစ်မျိုး အကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

- ၁။ သုစိဒါနံ (စင်ကြယ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသော ဒါန)
- ၂။ ပဏီတဒါနံ (မြတ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသော အလှူဒါန)
- ၃။ ကာလေနဒါနံ (အချိန်ကာလအားလျော်စွာ ပေးလှူသော အလှူဒါန)
- ၄။ ကပ္ပိယဒါနံ (အပ်စပ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသော အလှူဒါန)
- ၅။ ဝိစေယျဒါနံ (အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို ရွေးချယ်စိစစ်ပြီး ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါန)
- ၆။ အဘိဏှဒါနံ (များသောအားဖြင့် အဆက်မပြတ် လှူအပ်သော အလှူဒါန)
- ၇။ ဒဒံ စိတ္တံ ပဿာဒေဟိ (ကြည်လင်သော စိတ်ဖြင့် ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါန)
- ၈။ ဒတွာ အတ္တမနော ဟောတိ (ပေးလှူပြီးနောက် ဝမ်းမြောက်မှုဖြစ်ရသော အလှူဒါန)

ဘုရားအလောင်းသည် မိမိ၏ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းကိုဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အသက်ကို ဖြစ်စေ သူတစ်ပါးအကျိုးအတွက် စွန့်လွှတ်သောအခါ သူ့ရှေ့ မှောက်၌ မည်သည့်ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုမျှ ထည့်မတွက် တော့ပေ။ ပစ္စည်းများ၏ တည်မြဲခြင်းမရှိသော အနိစ္စ သဘောတရားကို ကောင်းစွာ သိမြင်တော်မူသည်။ ပျက်စီးခြင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာသော အရာဝတ္ထုဟူသမျှ ၏ သဘောသဘာဝဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရား အလောင်းသည် ကမ္ဘာလောက၌ ရှိရှိသမျှသော အရာ ဝတ္ထုအားလုံးနှင့်ပတ်သက်၍ တပ်မက်တွယ်တာခြင်း မရှိဘဲ နေထိုင်ခြင်း၊ သွားလာခြင်း ပြုလုပ်နေသည်။

ပိဋကတ်ကျမ်းစာများ၌ ဤသို့ဆိုထားသည်။ အကယ်၍ ဥစ္စာဓနကို စားသုံးခြင်း မပြုလျှင်လည်း ကောင်း၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းမပြုလျှင်လည်းကောင်း၊ ခိုးသား ဓားပြကဖြစ်စေ၊ ဘုရင်ကဖြစ်စေ ယူဆောင် သွားလျှင်လည်းကောင်း ယင်းဥစ္စာဓနသည် မီးဘေး သင့်ပြီး ပျက်စီး ဆုံးပါးသွားတတ်သည်။^{၁၆}

သံယုတ္တနိကာယ်၌လည်း ‘ဒါနံ စ ယုဒ္ဓံ စ သမာန မာဟ’ဟု ဆိုထားသည်။^{၁၇} ‘ဒါန’ နှင့် ‘စစ်’ သည် တစ်သဘောတည်းဖြစ်သည်။ စစ်ပွဲ၌ ရန်သူအပေါ် တွင် အနိုင်ရအောင် လုပ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း ထို

နည်းအတိုင်းပင် မိမိအတွင်းသန္တာန်ထဲက လောဘ
နှင့်တူသော ရန်သူအပေါ်တွင် အနိုင်ရရှိအောင် လုပ်
ရသည်။

စာဂဘော သို့မဟုတ် စွန့်လွှတ်မှုသဘော ဖြစ်
ပေါ်စေရန်အတွက် လောဘကို ပယ်သတ်ရသည်။
အလှူဒါနပေးလှူသောအခါ ရရှိသည့် ရွှင်လန်းချမ်း
မြေ့မှုမျိုးကို အလှူဒါနလက်ခံသည့်အခါ၌ မရရှိပေ။
ထိုက်တန်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်အား အလှူဒါန ပေး
ကမ်းခြင်းသည် အမှန်တကယ်ပင် ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့
မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်သည်။”

အလှူဒါနပေးလှူရေးနှင့် ပတ်သက်၍လည်း
အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ညွှန်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။^{၁၉}
သုတ္တန်ပိဋကတ် နေရာအတော်များများ၌ အလှူဒါန
၏ ထူးခြားသော အကျိုးတရားများကို ပြဆိုထား
သည်။^{၂၀} ထိုနည်းအတိုင်းပင် ‘ဝိမာနဝတ္ထု’ နှင့် ‘ပေတ
ဝတ္ထု’ တို့၌လည်း နေရာပေါင်းများစွာတွင် ‘ဒါန’ သို့
မဟုတ် ‘စာဂ’^{၂၁} အကျိုးထူးတရားများအကြောင်းကို
ဖွင့်ပြထားသည်။

‘ဒါနပါရမီ’၏ အသွင်လက္ခဏာသည် ပရိစ္စာဂ
ဖြစ်သည်ဟု ပြောပြပြီးပြီ။ (ပရိစ္စာဂ လက္ခဏာ ဒါန
ပါရမီ)^{၂၂} အလှူဒါနပြုရာ၌ ပစ္စည်းဝတ္ထုအပေါ် တွယ်

တာကပ်ငြိသော လောဘသည် ပျက်စီးပျောက်ကွယ် သွားသည်။ ယင်း၏ပစ္စုပ္ပန်သည် တွယ်တာကပ်ငြိ မှု ကင်းမဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။^{၂၃} ယင်း၏ ပဒဋ္ဌာန်သည် စွန့်လွှတ်ထိုက်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြစ်သည်။ (ပရိစ္စ ဇိတဗ္ဗဝတ္ထု ပဒဋ္ဌာန)^{၂၄} ဘုရားအလောင်း၏ အလှူ ဒါနသည် ကရုဏာတည်းဟူသော နည်းပရိယာယ် ကျွမ်းကျင်မှုဖြင့် ပြုလုပ် ဖန်တီးထားသော အရာဖြစ် သည်။ ခန္တီနှင့် ပရိစ္စာဂ စသော အသွင်လက္ခဏာဖြင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားအလောင်း၏ စိတ်အစဉ်၌ ဒါန စသည်ဖြင့် ဖြစ်ထွန်းပေါ်လာသော စေတနာသည် ဘုရားအလောင်း၏ ဒါနပါရမီ ဖြစ်သည်။ လုံ့လ ဥဿာဟသည် ပါရမီများ၏ လေးမျိုးလေးစား အပြား ရှိသော ပစ္စည်း သို့မဟုတ် အကြောင်းတရားဖြစ်သည်။ ယင်းအကြောင်းတရားများကို ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူစေသည့် ‘ဌာန’ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။ ယင်း လေးမျိုး လေးစား ပြားသောအကြောင်း သို့မဟုတ် ပစ္စည်းကို ဤသို့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ရသည်။

- ၁။ ဥဿာဟော (ဗောဓိဉာဏ်ရရှိရေးအတွက် ထူးခြားသော လုံ့လဝီရိယ)
- ၂။ ဥမ္မဂ္ဂေါ (ဗောဓိဉာဏ်ရရှိကြောင်းဖြစ်သော နည်းလမ်း ကျွမ်းကျင်မှုပညာ)

- ၃။ အဝဋ္ဌာန (အဓိဋ္ဌာန် ခိုင်မာသော ဆုံးဖြတ်ချက်)
- ၄။ ဟိတစရိယာ (မေတ္တာတရားပွားများခြင်းနှင့် ကရုဏာတရားပွားများခြင်း)^{၂၅}

ဘုရားအလောင်းသည် အစဉ်အတိုင်း အပရိစ္ဆာဂမှ ပရိစ္ဆာဂသို့ လှမ်းတက်သွားခြင်း သို့မဟုတ် ဒါနပါရမီ၏ အကြောင်းတရားများကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းအကြောင်းတရားများ၏ အစနှင့်အဆုံး သို့မဟုတ် အကျိုးတရားကိုလည်းကောင်း ဆင်ခြင်စဉ်းစားတော်မူသည်။

အလှူဒါနအဖြစ် ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုများနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်သော အချိန်၌ ဘုရားအလောင်းသည် အလှူခံများနှစ်သက်သော၊ အလှူခံများတောင်းဆိုသော ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို ပေးလှူရသည်။ မိမိတွင်ရှိသော အရာဝတ္ထုအားလုံးကိုလည်း ယာ၊ မြေ၊ မိမိပစ္စည်းဝတ္ထု၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ကျေးကျွန် စသော အရာဝတ္ထုအားလုံးကို ပေးကမ်းစွန့်ကြဲရသည်။^{၂၆} မိမိကိုယ်တိုင် နှစ်ခြိုက်မြတ်နိုးသော မိမိ၏ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းကိုဖြစ်စေ၊ မိမိအသက်ကိုဖြစ်စေ အကယ်၍ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က နှစ်ခြိုက် လိုလားသည်ဖြစ်ပါက နောက်ဆံတင်းမနေဘဲ ပေးကမ်း

လှူဒါန်းရသည်။ မိမိ၏အသက်ကိုပင်ဖြစ်စေ အလှူခံအား ပေးလှူရသည်။ အလှူခံသည် ငါ၏ ဒါနပါရမီကို ဖြည့်ပေးရန်အတွက် ရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်သည် ဟူ၍ သဘောထားရမည်။^{၂၇}

ကောင်းမှုအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော ပစ္စည်းဥစ္စာအားလုံးထံတွင် အထွတ်ဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော ဒုလ္လဘဖြစ်သော ‘ဗုဒ္ဓဘူမိ’တည်းဟူသော ဥစ္စာပစ္စည်းကို ရရှိရန်အတွက် အလှူခံအား ကလျာဏမိတ္တ မိတ်ကောင်းဆွေမွန်အဖြစ် သဘောထားပြီးလျှင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ် တောင်းခံလာပါက မိမိအသက်ကိုပင် ဖြစ်စေ ရက်ရက်ရောရောပေးလှူရမည်။ နောက်ဆံတင်းသော စိတ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်မလာစေရပေ။

မိမိ ချစ်ခင်နှစ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးကို တောင်းခံလာပါကလည်း ငါ၏ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်က တောင်းခံလာခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍ သဘောထားပြီးလျှင် မိမိ၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးနေအောင် ပြုလုပ်ရမည်။^{၂၈}

ကြာမြင့်စွာ အချိန်ကာလကစ၍ မိမိအသုံးပြုလာသော ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့် ဒါတဗ္ဗဝတ္ထု လှူဖွယ်ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး လောဘစိတ်ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်းသည်

ဤသို့ ရှုမြင်သုံးသပ်ရသည်။ အို သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်း၊ ဗောဓိဉာဏ် ရရှိရန်အတွက် သင် အဓိဋ္ဌာန်ပြုသောအချိန်၌ သတ္တဝါအားလုံး၏ အကျိုး အတွက် ကိုယ်ခန္ဓာကို စွန့်လွှတ်ခြင်း မပြုဘူးလော၊ အာယုဗ္ဗေဒဆေးသစ်ပင်၏ အမြစ်၊ အခေါက်၊ အစေး၊ ပင်စည်၊ အရွက်၊ အကိုင်း၊ အပွင့်၊ အသီးများကို ဆေး အတွက် အသုံးပြုသကဲ့သို့ ထိုနည်းအတိုင်း လူ့လောက အားလုံး၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် မိမိ၏ ကိုယ်ခန္ဓာကို မြှုပ်နှံသောအခါ၌ နှမ်းတစ်စေ့မျှလောက်ပင် စိတ်ကူး မမှားစေသင့်ပေ။

ဗဟိဒ္ဓလောကနှင့် အဇ္ဈတ္တလောကနှစ်ခုလုံး၌ မည်ကဲ့သို့သော ခြားနားချက်မျိုးမှ မရှိသင့်ပေ။^{၂၉} မဟာ ဘုတ်တရား လေးပါးသည် အမှန်တကယ်ပင် အစိတ် စိတ် အမြွှာမြွှာ ဖြစ်သွားရမည့် အရာဝတ္ထုဖြစ်၏။ ဤ ကိုယ်ခန္ဓာသည် ငါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာဖြစ်၏။ ဤကိုယ် ခန္ဓာသည် ငါဖြစ်၏။ ဤအတ္တသည် ငါ၏အတ္တဖြစ် ၏။ ယင်းကဲ့သို့ ထင်မှတ်ယူဆခြင်းသည် ပျက်စီး ပျောက်ကွယ်သွားမည့် အရာဝတ္ထုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အမှတ်မှားခြင်းမျှသာဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၏ အတွင်းအပြင် နှစ်ခုလုံးက အရာဝတ္ထုများဖြစ်ကြသော လက်၊ ခြေ၊

မျက်လုံး စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်လာလျှင်လည်း ယင်း ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို ပေးလှူသည့်အခါ၌ နောက်ဆံ တင်းမနေဘဲ စိတ်ခိုင်ခိုင်ထားသင့်၏။^{၃၀} သမ္မာ သမ္မောဓိ ဉာဏ်အတွက် ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှု ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အခါ ဘုရားအလောင်းသည် မိမိ၏ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ပတ် သက်၍ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏အသက်နှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ တွယ်တာကပ်ငြိခြင်း မဖြစ်သင့်ပေ။

ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံများဖြင့် အပြည့်အဝ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသော အသက်မွေးမှုဖြင့် အသက်မွေး သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရမည်။ တရားမှုပြုလုပ်ရာ၌ တည်တံ့ ခိုင်မြဲမှုရရှိရမည်။ နည်းလမ်းဥပါယ် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ စွာဖြင့် လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို စွန့်လွှတ်ပေးကမ်းပါက အဘယဒါန၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မဒါနဖြင့် သတ္တဝါအားလုံး အား ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ရာ၌ စွမ်းဆောင်နိုင်သူ ဖြစ် သွားလိမ့်မည်။^{၃၁}

ယင်းသို့အားဖြင့် ဘုရားအလောင်းသည် ဒါန ပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ မိမိ၏ ရှိသမျှ အရာဝတ္ထုအားလုံး ကို ပေးကမ်းစွန့်ကြဲပစ်သည်။ ‘ဒသဘူမိက’ သုတ်၏ အဆိုအရ ဘုရားအလောင်းသည် သူတစ်ပါးတို့၏ အသက်ရှင်နေမှုကို ထိခိုက်နစ်နာစေမည့် မည်သည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုမျှ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ရပေ။

အဆိပ်၊ လက်နက်၊ သေရည်သေရက်၊ ပိုက်ကွန်များ
 ကို အလှူဒါနအဖြစ် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ရ
 ပေ။ အမဲလိုက်၍ ရနိုင်သော မြေနေရာကိုလည်း
 ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ရပေ။ တစ်စုံတစ်
 ယောက်အား မိမိကိုယ်မိမိ သတ်သေဖို့ရန်အတွက်
 ဖြစ်သော ပစ္စည်းကိရိယာတစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ်
 မသင့်လျော် မလျောက်ပတ်သော လက်ဆောင်တစ်ခုခု
 ကိုဖြစ်စေ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ရပေ။

ဘုရားအလောင်း ပေးကမ်းလှူဒါန်းသော ဒါန
 ၏အခြေခံသည် ကရုဏာဖြစ်သည်။ ကရုဏာတရား
 ၏ စေ့ဆော်မှုကြောင့် ဘုရားအလောင်းသည် မိမိတွင်
 ရှိသမျှ အရာဝတ္ထုများကို ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းဖြစ်
 သည်။ ယင်းအလှူဒါန၏ ရည်မှန်းချက်မှာ နိဗ္ဗာန်၊
 သို့မဟုတ် ဗောဓိဉာဏ်ဖြစ်သည်။ စရိယာပိဋက
 အဋ္ဌကထာ၏ ဖွင့်ဆိုချက်အရ ပြတ်ပြတ်သားသား
 သိရသည်မှာ ဘုရားအလောင်း၏ ဘဝဖြစ်စဉ်သည်
 မဟာကရုဏာတရား အပြည့်ဖြစ်နေသည်။ ကမ္ဘာ
 လောကရှိ မည်သည့်သတ္တဝါမျှ ယင်း မဟာကရုဏာ
 တရား၏ အပြင်ဘက် ရောက်ရှိမနေနိုင်ပေ။

ဒါနပါရမီ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ပေးကမ်း စွန့်
 လွှတ်မှုအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ တရားဒေသနာ ညွှန်

ကြားဟောပြခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဘယဒါန သို့မဟုတ် ထိတ်လန့်စိုးရွံ့မှုကင်းမဲ့ခြင်းကိုပေးလျက် လူအပေါင်းတို့၏ ဘဝကို ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့အောင် ပြုလုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် သက်ရှိသတ္တဝါတို့အား နည်းမျိုးစုံဖြင့် ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဘုရားအလောင်း ဗောဓိသတ္တပေးလှူသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုများအဖြစ်ဖြင့် အလှူဒါန သုံးမျိုး သုံးစား ခွဲပြထားသည်။ ယင်း သုံးမျိုးမှာ အာမိသဒါန (ပစ္စည်းဝတ္ထုအလှူ)၊ အဘယဒါန၊ ဓမ္မဒါနတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဘုရားအလောင်းပေးလှူသော ဗဟိဒ္ဓဒါန ပစ္စည်းဝတ္ထုသည် ၁၀ မျိုး ၁၀ ပါး ရှိပါသည်။ ယင်းတို့ကား ထမင်း၊ ရေ၊ အိမ်၊ အဝတ်၊ ယာဉ်၊ ပန်း၊ နံ့သာ၊ မွှေးရနံ့၊ အိပ်ရာ၊ ဆီမီးတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ဘုရားအလောင်းပေးလှူသော ပစ္စည်းဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်ပြီး အခြားနေရာများ၌လည်း အမျိုးအစား အမျိုးမျိုး ခွဲခြားပြထားသည်။ ပတ္တမြား၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ပုလဲ၊ သန္တာ၊ အာရာမ် စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်မိန်းမ၊ ကျွန်ယောက်ျား၊ ကျွဲ၊ နွား စသည်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

ဗဟိဒ္ဓပစ္စည်းဝတ္ထုများကို ဘုရားအလောင်း ပေးကမ်းလှူဒါန်းသောအခါ အလှူခံသူ တောင်းခံသော

ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုသာ ပေးကမ်းလှူဒါန်းသည်။ အလှူဒါန ပေးကမ်းလှူဒါန်းသောအခါ မည်သူသည် မည်သည့် အရာဝတ္ထု လိုအပ်သည်ဟူ၍ သိရှိနားလည်အောင် ပြုလုပ်ပြီးလျှင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် တောင်းခံချိန်၌ မိမိကိုယ် တိုင် စွန့်လွှတ်ပေးကမ်းလိုသည့် စိတ်ထားအပြည့်အဝ ဖြင့် အလှူဒါနပေးကမ်း လှူဒါန်းကြသည်။ ဘုရား အလောင်းတို့သည် လှူဖွယ်ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျေးဇူးတုံ့ပြန်မှု မျှော်လင့်ချက်မထားကြပေ။

ဘုရားအလောင်းတို့သည် ဂိလာနပုဂ္ဂိုလ်အား တည့်သော အစားအသောက်များကို ပေးကမ်းလှူဒါန်း ကြသည်။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည် လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းသမဏဖြစ်စေ၊ မိခင်ဖြစ်စေ၊ ဖခင်ဖြစ်စေ၊ ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟဖြစ်စေ၊ မှူးမတ်သားမယားဖြစ်စေ၊ ကျေးကျွန်ဖြစ်စေ၊ အစေခံဖြစ်စေ မည်သူ့ကိုမဆို သူတို့ လိုအပ်သည့်အားလျော်စွာ ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြသည်။ အရေအတွက် တွက်ချက်ပြီး မလှူကြပေ။ သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော အတိုင်းအတာဖြင့်သာ ပေးကမ်း လှူဒါန်းကြသည်။ လာဘ်လာဘကို မျှော်ကိုး၍လည်း ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ကြပေ။ ကျေးဇူးတုံ့ပြန် မှုကို မျှော်လင့်၍လည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးဖြစ်ထွန်းလာ မည့်အရေးကို တွေးခေါ်၍လည်းကောင်း ပေးကမ်း

လှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ကြပေ။ မြင့်မြတ်ကောင်းမွန်
သော ဆက်သွယ်မှုအတွက်သာ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း
ပြုလုပ်ကြသည်။

ဘုရားအလောင်းတို့သည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား
မနှစ်မြို့သော စိတ်ထားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ်
ထိန်းချုပ်မှုမရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား ဒေါသစိတ်
ထား၍လည်းကောင်း၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထုများကို ပေးကမ်း
လှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ကြပေ။ ရွှင်လန်းသော စိတ်ထား
ဖြင့်၊ ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့လိုသော စိတ်ထားဖြင့်
တရိတသေ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း အမှုမျိုးကိုသာ
ပြုလုပ်ကြသည်။ အုတ်အော်သောင်းတင်း ဖြစ်စေလို
သည့်အတွက် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းကို မပြုလုပ်ကြဘဲ
ကမ္မဗလနှင့်ပတ်သက်၍ သဒ္ဓါစိတ်ဖြင့် ပေးကမ်း
လှူဒါန်းခြင်း အမှုကိုသာ ပြုလုပ်ကြသည်။

သူတစ်ပါးတို့အား လှည့်စားဖြားယောင်းလို
သော စိတ်ထားဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
သွေးခွဲလိုသော ဆန္ဒဖြင့်လည်းကောင်း မည်သည့်အခါ
မှ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ကြပေ။ စင်ကြယ်
သော စိတ်ထားဖြင့်သာ ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြသည်။
မျက်မှောင်ကြုတ်၍ လည်းကောင်း၊ ရင့်သီးသော
စကားကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း

မည်သည့်အခါမှ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ကြပေ။ နာခံသာသော စကားနှင့် ချိုသာသောစကားကို ပြော၍လည်းကောင်း၊ အကျဉ်းချုပ် ပြောသောစကားကို အသုံးပြု၍လည်းကောင်း ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း အမှုကို ပြုလုပ်ကြသည်။ လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထု၏ အတိုင်းအတာ များပြားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကြာမြင့်စွာ အသုံးပြုလာခဲ့သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်ပြီး လောဘစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည်။ ဘုရားအလောင်းတို့သည် အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရှာပြီးလျှင် လှူဖွယ်ဝတ္ထုများကို ခပ်မြန်မြန် ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြသည်။ လှူဖွယ်ဝတ္ထု နည်းပါးနေသောအခါ၌ မိမိကိုယ်တိုင် အဆင်းရဲခံပြီး တွန့်ဆုတ်ခြင်း အလျဉ်းမရှိဘဲ လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထုကို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းအမှုကို ပြုလုပ်ကြသည်။

ဘုရားအလောင်းတို့သည် မိမိတို့၏ သားမယား၊ ကျေးကျွန်၊ အလုပ်သမားများအား မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်း မပြုဘဲ ယင်းတို့ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်နေလျှင် မည်သည့်လှူဖွယ်ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုမျှ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ပေ။ ယင်းတို့အား ချိုချိုသာသာ အကြောင်းကြားပြီးလျှင် ယင်းတို့၏ သဘောတူညီမှု အပြည့်အဝ

ရရှိမှသာလျှင် အလှူဒါန ပေးကမ်းလှူဒါန်း ကြသည်။ မည်သူ့ကိုမျှ ရက်စက်ကြမ်းတမ်းသော အပြုအမူများကို ပြုလုပ်စေရန်အတွက် အလှူဒါန ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းအမှုကို မပြုလုပ်ကြပေ။ တိုင်းသူ ပြည်သားများ၏ အကျိုးမဲ့ သို့မဟုတ် စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ဖို့ အလားအလာရှိသော အခြေအနေမျိုး၌ ဘုရားအလောင်းတို့သည် မိမိ၏တိုင်းပြည်ကို မည်သူ့ကိုမျှ အလှူဒါနအဖြစ် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ကြပေ။ သို့ရာတွင် စိတ်ထား ခိုင်မြဲစွာ လူအပေါင်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် တရားနှင့်ယှဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားမူ မိမိ၏တိုင်းပြည်ကိုဖြစ်စေ တွန့်ဆုတ်ခြင်း အလျဉ်းမရှိဘဲ ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြသည်။

အဇ္ဈတ္တိကအလှူနှင့် ပတ်သက်၍လည်း နှစ်မျိုး နှစ်စား ခွဲခြား၍ရသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် တခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အိမ်အမိုး မလုံသောကြောင့် မိုးဒဏ်၊ လေဒဏ်၊ အအေးဒဏ်မှ ရှောင်တခင် ကာကွယ်ရန် တခြားနည်းလမ်း မတွေ့မြင်ရသောအခါ မိမိကိုယ်တိုင် ထိုနေရာ၌ လဲလျောင်းပြီး မိမိ၏ကိုယ်ဖြင့် အကာအကွယ် ပြုလုပ်ပေးသည်။ ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဘုရားအလောင်းတို့သည် သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ် ရရှိရေးအတွက် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပစ္စည်း

ဝတ္ထုမဟုတ်သော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးရရှိမှု၊ ချမ်းမြေ့ရွှင်လန်းမှုကို တောင့်တပြီးလျှင် မိမိတို့၏ ဒါနပါရမီ ဖြည့်ဆည်းရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်ကို သူတစ်ပါးအား အပ်နှင်းကြသည်။

လက်၊ ခြေ၊ မျက်လုံး စသော အင်္ဂါအစိတ် အပိုင်းများကို ပေးလှူသော အလှူဒါနသည် ဒုတိယ အမျိုးအစား အဇ္ဈတ္တိက ဒါနဖြစ်သည်။ ဘုရား အလောင်းတို့သည် သူတို့၏ ကိုယ်လက်အင်္ဂါအစိတ် အပိုင်းကို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် အလှူခံလာခဲ့သော် တုန်လှုပ် ခြင်းမရှိဘဲ၊ တွန့်ဆုတ်ခြင်းမရှိဘဲ ပေးကမ်းလှူဒါန်း ကြသည်။ ဗဟိဒ္ဓနှင့် အဇ္ဈတ္တိက ပစ္စည်းဝတ္ထု နှစ်မျိုးလုံး ကို သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ် ရရှိရေးအတွက် ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း ပြုလုပ်ကြသည်သာ ဖြစ်သည်။

သက်ရှိသတ္တဝါများသည် မင်း၊ သူခိုး၊ မီး၊ ရေ၊ ရန်သူ၊ ကျား၊ ဆင်၊ ဘီလူး၊ သဘက် စသည် တို့ကို ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ကြသည်။ ဘုရားအလောင်း တို့သည် ယင်းတို့၏ ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့မှုကို ကာကွယ်၍ အဘယ အလှူဒါန ပေးကမ်းလှူဒါန်း ကြသည်။

စင်ကြယ်သော စိတ်သဘောထားရှိသည့် တရား နာသူအတွက် ဖောက်ပြန်မှုမရှိသော တရားဒေသနာ

ဟောကြားခြင်းသည် ဓမ္မဒါနဖြစ်သည်။ ဤလောကနှင့် တမလွန်လောက အကျိုးအတွက် တိကျ မှန်ကန်သော အဆုံးအမ ဥပဒေသပေးခြင်းသည် ဓမ္မဒါနဖြစ်သည်။ ဘုရားအလောင်းတို့၏ ဓမ္မဒါနသည် မကူးမြောက်ရသေးသူများ ကူးမြောက်သွားရန်အတွက်၊ ကူးမြောက်ပြီးသူများ၏ ရင့်ကျက်မှုအတွက်ဖြစ်သည်။ ဒါနကထာ၊ သီလကထာ၊ သဂ္ဂကထာ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတရားတို့၏ ဆိုးကျိုး၊ သာဝကဗောဓိ၊ အဓိမုတ္တစိတ္တ၊ သီလ သံဝရာ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို ထိန်းချုပ်မှု၊ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၌ အတိုင်းအတာ သိရှိနားလည်မှု၊ နိုးနိုးကြားကြားနေမှု၊ ပစ္စေကဗောဓိ၊ သမ္မာသမ္မောဓိ၊ ဒါနပါရမီ၏ သဘောသဘာဝ၊ ရသ၊ လက္ခဏာ အစရှိသော ထူးခြားချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ညွှန်ကြားဟောပြခြင်းသည် ဓမ္မဒါနဖြစ်သည်။ ဓမ္မဒါနသည် အမြင့်ဆုံး၊ အမြတ်ဆုံး ဒါနဖြစ်သည်။

အာမိသဒါန၏အဓိပ္ပာယ်မှာ အာယု(အသက်)၊ ဝဏ္ဏ(အဆင်း)၊ သုခ(ချမ်းမြေ့မှု)၊ ဗလ(ခွန်အား)၊ ဗုဒ္ဓိ(အသိဉာဏ်) စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံစေရန်အတွက် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ပေးလှူခြင်း၊ ကိုယ်ကာယ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုနှင့် မွတ်သိပ်မှုကို ဖြေဖျောက်ရန်အတွက် သောက်စရာကို ပေးလှူခြင်း၊ အရှက်ကို ဖုံးကွယ်ရန်

အတွက် အဆင်တန်ဆာအတွက် အဝတ်များကို ပေးလှူခြင်းဖြစ်သည်။

မည်ကဲ့သို့သော ဂုဏ်ထူးဝိသေသကို ရရှိရန် အတွက် မည်ကဲ့သို့သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူရ မည်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အကျဉ်းချုပ်ဇယားသည် ‘ပရမတ္ထ ဒီပနီ’အရ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ရရှိသောဂုဏ်ထူးဝိသေသ	ပေးလှူသောပစ္စည်းဝတ္ထု
သီလရနံ့	ရနံ့
ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်၏တင့်တယ်ခြင်း	ပန်းနှင့်နံ့သာ
ဗောဓိမဏ္ဍိုင်နေရာ	နေရာ
ဘုရားရှင်၏ အိပ်ရာ	နေရာ
လွန်ကဲသော အရှိန်အဝါ	အဆင်း
ဗြဟ္မဿရ	အသံ
ဗုဒ္ဓ၏ နူးညံ့သိမ်မွေ့မှု	ဗဿ
အမြိုက်	ဆေး

ထိုမှတစ်ပါး တရားမင်းအဆင့် ရရှိရေးအတွက် တိုင်းပြည် အလှူဒါန၊ အသိဉာဏ်ပညာ စသည် ရရှိရန်အတွက် အာရမ်း၊ ဥယျာဉ်၊ တောအုပ်အလှူ ဒါန၊ စကြာတံဆိပ် ခတ်နှိပ်ထားသော ခြေတော်ဖြင့်

ဗောဓိ မဏ္ဍိုင်၌ စင်္ကြံကြွရန်အတွက် ခြေတော်အလှူ ဒါန စသော ဣန္ဒြေများကို အလှူဒါန ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်းများကိုလည်း ပြဆိုထားသည်။ ဘုရား အလောင်းတို့သည် ယင်းကဲ့သို့သော အလှူဒါန အားလုံးကို တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရှက်ရွံ့သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ မိမိကိုယ်တိုင် လက် ဖြင့် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းအမှု ပြုလုပ်ကြသည်။ အချိန် ကာလနှင့် ကိုက်ညီသော အလှူဒါနများကိုလည်း ပေးလှူကြသည်။ ပေါင်းစု၍လည်း ပေးကမ်းလှူဒါန်း ကြသည်။ ကာလသုံးပါး၌ ကြည်ရွှင်သော စိတ်နှလုံး ဖြင့် ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြသည်။

နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်၌ရှိသော ဝတ္ထုစာပေ သည် ကျယ်ပြန့်ကြီးမားသော ဘဏ္ဍာတိုက်ကြီးဖြစ် သည်။ ယင်းဘဏ္ဍာတိုက်ထဲ၌ ကြက်သီးမွေးညင်းထ စေသော မိမိကိုယ်ကို စွန့်လွှတ်သည့် မိန်းမ၊ ယောက်ျား နှင့် ကျေးငှက် တိရစ္ဆာန်တို့၏ ဇာတ်ကြောင်း၊ ဝတ္ထု ကြောင်းများသည် ကြီးမားသော အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်နေသည်။ ယင်းဇာတ်ကြောင်း၊ ဝတ္ထုကြောင်း များ၌ တိရစ္ဆာန်များကို ဒါနပါရမီ၏ သင်္ကေတအဖြစ်

တင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဇာတ်တော်များကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် ဇာတ်ကြောင်း၊ ဝတ္ထုကြောင်း ပုံစံဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရား ဒေသနာတော်သည် လိုက်နာကျင့်ကြံသူများ၏ အပေါ်တွင် ပျောက်ပျက်မသွားသော ဩဇာလွှမ်းမိုးစေသည် ဆိုသည့်အကြောင်းကို သိရှိရသည်။

ဇာတ်တော်များအားလုံး၏ အခြေခံသည် ပါရမီ ၁၀ ပါး ဖြစ်သည်။ များသောအားဖြင့် ဇာတ်တော်တိုင်း၊ ဇာတ်ဆော်တိုင်းသည် ပါရမီတစ်ခုခုပေါ်တွင် အခြေခံပြီး ဘုရားအလောင်း၏ ဘဝနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွှယ်နေသည်။ ဇာတ်တော်အများစု၌ ဘုရားအလောင်းသည် အဓိကဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ပါဝင်နေသည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ပါဝင်သော ဘုရားအလောင်းသည် လူသားစစ်စစ် ဖြစ်ရသည်ဟူ၍ မဆိုလိုပေ။ ဘုရားအလောင်းကို ကျေးငှက်တိရစ္ဆာန်အဖြစ် ဖြင့်လည်း ပုံဖော်ထားသည်။

ဇာတ်တော်များ၌ပါဝင်သော ယင်းဇာတ်ဆောင်များ၏ နှုတ်မှ အဆုံးအမ ဥပဒေသ တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု၊ အထူးအားဖြင့် အသိဉာဏ်ပညာရှိရေး၊ လိမ္မာရေးခြားရရှိရေးများကို ညွှန်ကြားပြောပြထားသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် အလွန်တရာ စိတ်ပါဝင်စား

ဖွယ်ကောင်းသော ကမ္ဘာကျော်ပုံဝတ္ထုများ၏ မြစ်ဖျား ခံရာ ဒေသဖြစ်သည်ဆိုသည်မှာ ထင်ရှား ကျော်ကြား နေသည်။ အတိုင်းအဆမရှိ ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော ယင်းပုံဝတ္ထုစာပေကို လေ့လာကြည့်လျှင် ယင်းပုံဝတ္ထု စာပေသည် ကမ္ဘာလောကတစ်ခုလုံး၏ ဘာသာရေး စာပေ သို့မဟုတ် ပုံဝတ္ထုစာပေပေါ်တွင် မည်မျှ လေး လေးနက်နက် ဩဇာသက်ရောက်မှုရှိနေပြီး ယူဇနာ ထောင်ပေါင်းများစွာ ဝေးသော ဒေသများသို့အထိ ရောက်ရှိသွားပြီးလျှင် မည်ကဲ့သို့သော အသွင်မျိုး ဆောင်နေသည်ဆိုသည်ကို တွေ့မြင်သိရှိရပေလိမ့် မည်။^{၃၂}

ယင်းပုံဝတ္ထု သို့မဟုတ် ဇာတ်တော်များ၌ ပါဝင် သော ဇာတ်ဆောင်များသည် မည်ကဲ့သို့သော လှူဖွယ် ဝတ္ထုများကိုမျှ မပေးလှူသည်ဟူ၍ မရှိပေ။ ဇာတ် တော်များ၌ ပါရှိသော ဇာတ်ဆောင်များသည် ဒါန ပါရမီ ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် ဥစ္စာဓနနှင့် လက်၊ ခြေ၊ မျက်လုံး၊ နှာခေါင်း၊ နားရွက် စသော ကိုယ်လက် အင်္ဂါများကိုလည်းကောင်း၊ မိမိ၏အသက်နှင့် သား မယားကိုလည်းကောင်း၊ မည်သည့်အရာဝတ္ထုမျိုးကို မဆို အလှူဒါနအဖြစ် ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြသည်။

ယင်း ဇာတကစာပေသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့်

အခြားဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံများ၏ စာရေးဆရာများနှင့် အနုပညာရှင်များ၏ စာပေလက်ရာများနှင့် အနုပညာလက်ရာများ ဖြစ်လာကြသည်။ ယင်းဇာတ်တော်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး အခြေခံမရှိသော ဝေဖန်ရေးအမြင်ဖြင့် မကြည့်ဘဲ အလှူဒါနပြုသော ဇာတ်လမ်း သို့မဟုတ် ဒါနကထာ၏ အရင်းအမြစ် အနှစ်သာရကို ဆုပ်ကိုင်လျက် လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် အလွန်တရာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်လာလိမ့်မည်။^{၃၃}

စရိယာ ပိဋက၌ ပါရမီတရားနှင့်ပတ်သက်၍ အားလုံး ပေါင်းစုပြီး ကဏ္ဍ သုံးကဏ္ဍဖြင့် စရိယာ (အတ္ထုပ္ပတ္တိ) ၃၅ ခု ဖော်ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းစရိယာများ၌ ပညာပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီ၊ ခန္တီပါရမီနှင့် ပတ်သက်သော စရိယာမရှိပေ။ အစပိုင်းစရိယာ ဆယ်ခုသည် ဒါနပါရမီနှင့်လည်းကောင်း၊ စရိယာ ဆယ်ခုသည် သီလပါရမီနှင့်လည်းကောင်း၊ စရိယာ ခြောက်ခုသည် သစ္စာပါရမီနှင့်လည်းကောင်း၊ စရိယာ နှစ်ခုသည် မေတ္တာပါရမီနှင့်လည်းကောင်း၊ စရိယာ တစ်ခုသည် ဥပေက္ခာပါရမီနှင့်လည်းကောင်း ပတ်သက် သည်။ ကျန်ပါရမီသုံးပါးနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့် စရိယာကိုမျှ မတွေ့ရပေ။

အကယ်၍ မဟာယာနဗုဒ္ဓကျမ်းစာများ၌ကဲ့သို့

ထေရဝါဒဗုဒ္ဓကျမ်းများ၌လည်း အစပိုင်းတွင် ပါရမီ
 ခြောက်ပါးမျှသာ ရှိမည်ဆိုလျှင် စရိယာပိဋက၌ ပါရမီ
 ခုနစ်ပါးနှင့် ပတ်သက်သော စရိယာမရှိဘဲ ပါရမီ
 ခြောက်ပါးနှင့် ပတ်သက်သော စရိယာများသာ ရှိနေ
 ပေလိမ့်မည်။ စရိယာပိဋက၌ ပါသော စရိယာ သို့
 မဟုတ် ဇာတ်လမ်းများထဲက တစ်ခု (မဟာဂေါဝိန္ဒ
 စရိယာ) မှ တစ်ပါး ကျန်ဇာတ်လမ်းများသည် ဇာတက
 အဋ္ဌကထာ၌ ရှိကြသည်။ မဟာဂေါဝိန္ဒစရိယာနှင့်
 တူသော အခြားဇာတ်လမ်းများသည် မဟာဂေါဝိန္ဒ
 သုတ္တံ၌လည်း ရှိသည်။^{၃၆} စရိယာတိုင်း၏ ဖွင့်ဆိုချက်
 သည် ဇာတကဇာတ်လမ်း၌ ဖွင့်ဆိုသည့်အတိုင်းဖြစ်
 သည်။ သို့ရာတွင် စရိယာတို့၏ ပုံစံမှာ ဂါထာဖြင့်
 ဖွင့်ဆိုထားသော ပုံစံဖြစ်သည်။ ထိုနည်းအတိုင်းပင်
 ဇာတက၏ မူရင်း ဝတ္ထုကြောင်းများလည်း စကားပြေ
 ဖြင့် မဟုတ်ဘဲ ဂါထာဖြင့်သာ ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ယင်း
 ဇာတ်လမ်းနှစ်ခု၌ ပါဝင်သော အမည်နာမများလည်း
 တူညီမှုရှိကြသည်။ ဒါနပါရမီနှင့် ပတ်သက်သော
 စရိယာများနှင့်လည်း ဇာတကဝတ္ထုကြောင်းများသည်
 အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ကြသည်။

(၁) အင်္ဂုတ္တိစရိယာ-အင်္ဂုတ္တိဇာတက (၄၈၀)

- (၂) သင်္ခါယာ-သင်္ခါယာဇာတက (၅၂၄)
- (၃) ကုရုဗ္ဗေရိယာ-ကုရုဗ္ဗေဇာတက (၂၇၆)
- (၄) မဟာသုဒဿနရိယာ-မဟာ သုဒဿနဇာတက (၉၅)
- (၅) မဟာဂေါဝိန္ဒရိယာ-မဟာဂေါဝိန္ဒ သုတ္တ
- (၆) နိမိရာဇေရိယာ-နိမိဇာတက(၅၁၄)
- (၇) စန္ဒကုမာရရိယာ-ခဏ္ဍာဟာလ ဇာတက (၅၄၂)
- (၈) သိဝိရာဇေရိယာ-သိဝိဇာတက (၄၉၉)
- (၉) ဝေဿန္တရရိယာ-ဝေဿန္တရဇာတက (၅၄၇)
- (၁၀) သသပဏ္ဍိတရိယာ-သသဇာတက (၃၁၆)

ဘုရားအလောင်း အကိတ္တိသည် မရေမတွက် နိုင်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်ပြီးလျှင် တောဝနာ သို့ ထွက်ခွာသွားပြီး ရသေ့ရဟန်း ပြုလိုက်သည်။ သူနှင့်အတူ သူ၏နှမနှင့် အခြားလူများလည်း ရသေ့ ရဟန်းပြု၍ နေကြသည်။ လာဘ်သပ်ပကာပေါများ သည်ဖြစ်၍ စိတ်ပျက်ငြီးငွေ့လာသောကြောင့် ဘုရား အလောင်းသည် တစ်ကိုယ်တည်း ဒမိလတိုင်းပြည် ထွက်ခွာသွားသည်။ ထိုတိုင်းပြည်၌လည်း လာဘ်

လာဘနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ပျက်ငြီးငွေ့လာသော အခါ ကာရဒီပကာရကျွန်းသို့ သွားနေသည်။

ဘုရားအလောင်း၏အကျင့်တရားကြောင့် စိုးရိမ် ထိတ်လန့်သွားပြီးလျှင် သိကြားမင်းသည် သုံးရက်တိုင် တိုင် ဘုရားအလောင်းထံမှ ကာရသစ်ပင်က သစ်ရွက် များကို ပြုတ်ထားသော သစ်ရွက်ပြုတ်များကို အလှူ ခံသည်။ နောက်ဆုံး၌ အကျင့်တရား၏ အကြောင်းကို သိလာသောကြောင့် နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းသည် ဘုရားအလောင်းအား ဆုတောင်းရန် ပြောပြသည်။ ဘုရားအလောင်းကလည်း ထူးခြားသောဆုကို တောင်း သည်။ ဇာတကဝတ္ထု၏ အဆိုအရ ဇာတ်လမ်းအပြည့် အစုံမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓသည် သာဝတ္ထိပြည်ရှိ ဇေတဝန်ကျောင်း တော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ထိုအချိန်၌ အလှူ ရှင်တစ်ယောက် ပင့်ဖိတ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓသည် ရဟန်း သံဃာနှင့် အတူတကွ ရက်သတ္တတစ်ပတ်တိတိ အလှူ ဒါန လက်ခံတော်မူသည်။ ယင်း ဒါနပေးလှူပွဲ၏ နောက်ဆုံးနေ့၌ အရိယာ သံဃာတော်များအား လိုအပ် သော ပစ္စည်းဝတ္ထုအားလုံး ပေးလှူသည်။ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ယင်းဒါနရှင်၏ အလှူဒါနပြုပုံနှင့် ပတ် သက်ပြီး “အလှူဒါနပြုသည့် အစဉ်အလာသည် ရှေး

ရှေး ပညာရှင်များ၏ အစဉ်အလာဖြစ်သည်။ လူဝတ်
 ကြောင်ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ နှစ်ဦးလုံးပင် အလှူဒါန
 ပေးကမ်းလှူဒါန်းသင့်၏ ။ ဟု ချီးကျူးစကား မိန့်တော်မူ
 သည်။ ဒါနရှင်ဥပါသကာ၏ လျှောက်ထား တောင်းပန်
 ချက်အရ မြတ်စွာဘုရားသည် အတိတ်ကာလက ဖြစ်
 ပျက်ခဲ့သော ဇာတ်လမ်းကို ဆောင်တော်မူသည်။^{၃၅}

ရှေးအတိတ်ကာလက ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မ
 ဒတ္တမင်းကြီး ထီးနန်းစိုးစံနေသည်။ ထိုအချိန်၌ ဘုရား
 အလောင်းသည် ကုဋေ ၈၀ ကြွယ်ဝသော ဗြာဟ္မဏ
 သူဌေးကြီး၏ အမျိုးအနွယ်၌ မွေးဖွားလာသည်။
 အကိတ္တိဟု အမည်မှည့်ထားသည်။ အကိတ္တိ သွား
 တတ် လာတတ်သည့်အရွယ် ရောက်လာသောအခါ
 ညီမလေးတစ်ယောက် မွေးဖွားလာပြန်သည်။ ကလေး
 မလေး၏ အမည်ကို ရသဝတီဟု မှည့်ထားသည်။
 ၁၆ နှစ်အရွယ် ရောက်လာသောအခါ ဘုရားအလောင်း
 သည် တက္ကသီလာသို့သွား၍ ပညာသင်ကြားပြီး ပြန်
 လာသည်။ ထိုအချိန်၌ သူ၏ မိဘနှစ်ပါး ကွယ်လွန်
 သွားသည်။ မိဘနှစ်ပါး၏ ရုပ်ကလာပ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ပြီး
 နောက် သူ့မိဘ၏ ဥစ္စာဓနတို့ကို တွေ့ရသောအခါ
 မည်သူမဆို မည်မျှ ပေါများကြွယ်ဝသော ဥစ္စာဓနကို
 ဖြစ်စေ စွန့်ပစ်သွားရမည်ဟူ၍ သိမြင် သဘောပေါက်

လာသောကြောင့် သတိသံဝေဂစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ဥစ္စာဓနမျှသာ ကျန်ခဲ့ပြီး ဥစ္စာဓနကို စုဆောင်းသူများ မရှိတော့ပေ။ ဥစ္စာဓန စုဆောင်းသူများသည် မိမိတို့စုဆောင်းသော ဥစ္စာဓနကို ထားခဲ့ပြီး ကွယ်လွန်သွားကြပြီဖြစ်ရာ ငါ့အနေဖြင့် နှမဖြစ်သူအား ပေးအပ်လျက် ရသေ့ရဟန်းပြုရန် အကြံပြုလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် နှမဖြစ်သူကလည်း အကိတ္တိနှင့်အတူ ရသေ့ရဟန်းပြုရန် အဆင်သင့် ဖြစ်လေသည်။

ဘုရင့် ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူပြီးလျှင် ဘုရားအလောင်းသည် ရက်သတ္တတစ်ပတ်တိတိ အလှူဒါနပေးကမ်းလှူဒါန်းသည်။ သို့ရာတွင် သူပိုင်ဥစ္စာဓနများသည် ကုန်မသွားပေ။ “ငါ၏ အာယုသင်္ခါရအသက်အရွယ် ကုန်ဆုံးချိန်ရောက်လာပြီ။ ဤဥစ္စာဓနများကို အလိုရှိသူများ ယူကြပါစေ”ဟု ကြေညာပြီးလျှင် အိမ်တံခါးကို ဖွင့်ထားလိုက်သည်။ ယင်းသို့ အားဖြင့် ရတနာအပြည့်ရှိနေသော အိမ်ဂေဟာကို စွန့်လွှတ်ပြီးလျှင် တင့်တယ်ရယ်ရယ် ဖြစ်နေကြသော ဆွေမျိုးသားချင်းများကို ခွဲခွာလျက် သူ၏ နှမကိုခေါ်ပြီး ဗာရာဏသီနှင့် နှစ်ယူဇနာ၊ သုံးယူဇနာ ဝေးသော နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည့် နေရာတစ်နေရာသို့ သွားသည်။ ထိုနေရာ၌ သစ်ခက်၊ သစ်ရွက်တဲကျောင်း

ဆောက်လုပ်ပြီးလျှင် နှမနှင့်အတူ ရသေ့ရဟန်းပြုလိုက်
 လေသည်။ ဘုရားအလောင်း ရသေ့ရဟန်းပြုပြီးသည့်
 နောက်၌ ရွာ၊ နိဂုံး၊ နေပြည်တော်၌နေကြသော အရေ
 အတွက်များစွာသော လူတို့သည်လည်း ရသေ့ရဟန်း
 ပြုကြသည်။ ယင်းရသေ့ရဟန်းများသည် လာဘ်သပ်
 ပကာ ပေါများလာသည်။

ဘုရားအလောင်းသည် ထိုနေရာ၌ နေရသည်
 မှာလည်း ငြီးငွေ့လာပြီးလျှင် နှမကိုပင် အသိမပေး
 တော့ဘဲ တစ်ယောက်တည်း ဒမိလတိုင်းပြည်သို့ ထွက်
 ခွာသွားသည်။ ဒမိလတိုင်းပြည်၌ ကာဝေရိပတ္တန
 အနီးရှိ ဥယျာဉ်တွင်နေစဉ် တရားဘာဝနာ စီးဖြန်း
 အားထုတ်သည်။ ထိုနေရာ၌လည်း ကြည်ညိုသူများ၊
 ပေးကမ်းလှူဒါန်းသူများ ပေါများလာပြန်သည်ဖြစ်၍
 ထိုနေရာမှလည်း စွန့်ခွာပြီးလျှင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်
 နာဂဒီပကျွန်းအနီးရှိ ကကာရဒီပကျွန်းတွင် သက်
 ဆင်းလိုက်သည်။ ဘုရားအလောင်းသည် ထိုနေရာ၌
 ကာရသစ်ပင်အနီးတွင် သစ်ခက်တဲကျောင်း ဆောက်
 လုပ်လျက် နေထိုင်သည်။ ထိုနေရာ၌ ဘုရားအလောင်း
 နေသည်ကို မည်သူမျှမသိကြပေ။ သူ၏နှမသည်
 ဘုရားအလောင်းကိုရှာရင်း ဒမိလတိုင်းပြည်သို့ ရောက်
 ရှိလာသည်။ နှမဖြစ်သူသည် ထိုနေရာ၌ ဘုရား

အလောင်းကို မတွေ့ရသောကြောင့် ဘုရားအလောင်း
နေခဲ့သော ဥယျာဉ်နေရာတွင် နေထိုင်သည်။

ဘုရားအလောင်းသည် ခြိုးခြံသူဖြစ်၍ မည်
သည့်နေရာကိုမျှ မသွားပေ။ ထိုသစ်ပင်၌ အသီးသီး
ချိန်တွင် အသီးကိုစားသည်။ ကျန်သည့်အချိန်၌ သစ်
ရွက်များကိုသာ ရေစိမ်ပြီးစားသည်။ ဘုရားအလောင်း
၏ ထက်သန်အားကောင်းသော အကျင့်တရားကြောင့်
သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍိကဗွလာ ကျောက်ဖျာသည်
ယိမ်းထိုးလှုပ်ရှားသွားသည်။ လူ့ပြည်ကို ကြည့်လိုက်
သောအခါ သိကြားမင်းသည် ဘုရားအလောင်းကို
တွေ့မြင်ရသည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ သိကြားမင်း အဆင့်ကို
များ ရရှိဖို့ ကြိုးစားနေသလားဟူ၍ စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်
သွားသည်။ အကယ်၍ သိကြားမင်းအဆင့်ကို ရရှိဖို့
လိုလားနေသူဖြစ်လျှင် ရေစိမ်ထားသော သစ်ရွက်များ
ကို ငါ့အား ပေးလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်လျှင်ကား ပေး
မည်မဟုတ်ပေ။ ယင်းသို့ အကြံပြုပြီးလျှင် သိကြားမင်း
သည် ဗြာဟ္မဏအသွင်ဆောင်လျက် ဘုရားအလောင်း
အား လေ့လာစူးစမ်းရန် ထွက်ခွာလာသည်။

ဘုရားအလောင်းသည် ကာရသစ်ရွက်များကို
ပြုတ်လျက် သစ်ရွက်ပြုတ်များကို ရေစိမ်ပြီး အေး
လာသောအခါ စားရန်အတွက် သစ်ခက်တဲကျောင်း

တံခါးဝ၌ ထိုင်လိုက်သည်။ ထိုအချိန်၌ ဘုရား
 အလောင်း၏ရှေ့တွင် ဒေဝရာဇာ သိကြားမင်းသည်
 ဖုန်းတောင်း ယာစကာအသွင်ဖြင့် လာပြီး ရပ်လိုက်
 သည်။ ဖုန်းတောင်း ယာစကာကို တွေ့မြင်ရသောအခါ
 ဘုရားအလောင်းသည် ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်သွားပြီး
 လျှင် “ယနေ့ အလှူဒါနပြုရတော့မည်ဖြစ်၍ ငါ၏
 အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝတော့မည်။ ငါ၏ ဤအလှူဒါန
 သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရရှိရန်အတွက် အကြောင်းဖြစ်
 လိမ့်မည်” ဟု စဉ်းစား ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် မိမိအတွက်
 တစ်ရွက်မျှ ချန်မထားဘဲ သစ်ရွက်ပြုတ်အားလုံးကို
 ဖုန်းတောင်းယာစကာ၏ ခွက်ထဲထည့်လိုက်သည်။

သိကြားမင်းသည် သုံးရက်တိတိ ဘုရား
 အလောင်းထံသွားသည်။ ဘုရားအလောင်းကလည်း
 သုံးရက်တိတိ အလှူဒါနပြုသည်။ ယင်းသို့ အလှူဒါန
 ပြုရသောကြောင့် ဘုရားအလောင်းသည် အတိုင်းမသိ
 ပီတိသောမနဿ ဖြစ်သွားပြီးလျှင် သုံးရက်လုံးလုံး
 အစာမစားဘဲ နေသည်။ သိကြားမင်းသည် အကျိုး
 အကြောင်း သိရှိနားလည်သွား၍ ယင်းအလှူဒါန
 အကြောင်းကို မေးမြန်းစုံစမ်းကြည့်သောအခါ ဘုရား
 အလောင်းက “ငါသည် စည်းစိမ်ချမ်းသာကို အလိုမရှိ၊
 သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရရှိရန်အတွက်သာ တရားအကျင့်

ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်း ဖြစ်၏”ဟု ပြောလိုက်သည်။

သိကြားမင်းက ဝမ်းသာအားရဖြစ်သွားပြီးလျှင် လိုသော ဆုတောင်းရန် ပြောလိုက်သည်။ ဘုရား အလောင်းက ဆုတောင်းရင်း “ငါ့တွင် လောဘမရှိပါ စေနှင့်။ ဒေါသမရှိပါစေနှင့်။ ငါသည် လူမိုက်တို့နှင့် မဆက်ဆံ မပေါင်းသင်းရပါစေနှင့်။ ပညာရှိတို့နှင့်သာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရပါစေ”ဟု ဆုတောင်းပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ သိကြားမင်းအား “နောက်တစ်ကြိမ် သင် ငါ့ထံမလာနှင့်တော့၊ သင့်ထံမှ တစ်စုံတစ်ခု ယူစရာ မရှိ”ဟု ပြောလိုက်သည်။^{၃၆}

အထက်ပါ စာရင်းဇယားအရ ယခုဇာတ် ကြောင်းသည် စရိယာပိဋက၌ အကိတ္တိစရိယာအမည် ဖြင့် ပါရှိသည်။ ဇာတကမာလ၌ ‘ဇာတက အဂဆတျ’ အမည်ဖြင့် ပါရှိသည်။^{၃၇} နိမိဇာတက^{၃၈}၌ ပါသော ရသေ့ ၁၁ ပါးတို့၏ စာရင်း၌လည်း ယခုဇာတ် ကြောင်းပါသည်။ ဇာတ်တော်၏ အဆုံး၌ ဗုဒ္ဓသည် အနုရုဒ္ဓအား သိကြားမင်းအဖြစ်လည်းကောင်း၊ မိမိ ကိုယ်တိုင်အား အတိတ်ကာလ ဘုရားအလောင်းအဖြစ် လည်းကောင်း ညွှန်ကြားဟောပြတော်မူသည်။

‘သင်္ခ’ ဇာတ်ကြောင်းသည် ပါဠိစာပေ၌ နေရာ အတော်များများတွင် ဖော်ပြပါရှိသည်။ ‘အသမ္ပဒါန

ဇာတက^{၃၉} ၌ ဘုရားအလောင်းသည် သင်္ခါအမည်ဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဌေးတစ်ဦးအဖြစ် မွေးဖွားလာသည်။ ‘သင်္ခါဇာတက’၌ တက္ကသီလာရှိ ဗြာဟ္မဏမျိုးနွယ်၌ မွေးဖွားသည်။ သို့ရာတွင် ယခု ဇာတ်ကြောင်းသည် ဇာတကများ၌ မတွေ့ရဘဲ ‘ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ’နှင့် ‘ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ’၌ ပါရှိသည်။ ‘သင်္ခါပါလဇာတက’၌ ဘုရားအလောင်းသည် ဒုယျောဓန အမည်ဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရှိ မင်းအိမ်၌ မွေးဖွားသည်။ ယင်းဇာတ်ကြောင်းအားလုံးသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူကြပေ။ ‘သင်္ခါဇာတက’ သို့မဟုတ် စရိယာပိဋကတ်၏ ဒါနပါရမီကို ဖော်ပြသော ‘သင်္ခါဗြာဟ္မဏစရိယာ’ သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူကြပေ။ သို့ရာတွင် ယင်း ဇာတ်ကြောင်းနှစ်ခု၌ တူညီမှု တချို့ရှိသည်။ စရိယာ ပိဋက အဋ္ဌကထာနှင့် ဇာတက အဋ္ဌကထာ၏ အဆိုအရ ဘုရားအလောင်း သင်္ခါ၏ ဇာတ်ကြောင်းမှာ ဤသို့ ဖြစ်သည်။

ရှေးအတိတ်ကာလက ဗာရာဏသီ၏အမည်သည် မောခိနီ (သင်္ခါဇာတ-၄၄၂) ဖြစ်သည်။ ယင်းတိုင်းပြည်၌ ဘုရားအလောင်းသည် သင်္ခါအမည်ရှိ ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ဝချမ်းသာသည့် ဗြာဟ္မဏဖြစ်သည်။ သင်္ခါသည် မြို့တံခါး လေးခုတို့၌လည်းကောင်း၊ မြို့၏

အလယ်နှင့် ရှေ့၌လည်းကောင်း အလှူမဏ္ဍပ်များကို ဆောက်လုပ်ထားသည်။ မဏ္ဍပ်များ၌ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ငွေဒင်္ဂါး ခြောက်သိန်းဖိုး အလှူဒါန ပေးကမ်းလှူဒါန်းသည်။ အလှူဒါန ပေးကမ်းလှူဒါန်းရန်အတွက် ဥစ္စာ ဓန ထပ်မံရှာဖွေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သင်္ခံသည် တပည့်တစ်ယောက်ကို ခေါ်ပြီး ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်း ရှိသော ပတနဂါမသို့ သွားသည်။ ထိုအချိန်၌ ဂန္ဓမာ ဒန တောင်တွင် သီတင်းသုံးသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓတစ်ပါး သည် ပင်လယ်ခရီးသွားသူများ၏ ဘေးဒုက္ခကို တွေ့မြင် သိရှိရသည့်အတွက် ဘုရားအလောင်းထံ သွားလျက် ဘုရားအလောင်း ပေးလှူသော ထီးနှင့် ဖိနပ်ကို ခံယူတော်မူသည်။ ယင်းအလှူဒါနကြောင့် ဘုရားအလောင်း၏ ပင်လယ်ခရီး၌ ဘေးမသီ ရန်မခ ဖြစ်သွားသည်။

ပင်လယ်ခရီးသွားနေစဉ် ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌ ဘုရားအလောင်း၏လှေ ကွဲသွားသည်။ ဘုရားအလောင်းသည် သူ၏တပည့်နှင့်အတူ ခုနစ်ရက်တိတိ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲတွင် လက်ပစ်ကူးနေရသည်။ ပင်လယ်ဆားငန်ရည်ဖြင့် ပလုတ်ကျင်းရုံသာ ကျင်းနိုင်သည်။ ထိုအချိန်၌လည်း ဘုရားအလောင်းသည် ဥပုသ်သီတင်း စောင့်သုံးခြင်းကို ရပ်မပစ်ပေ။ ပင်လယ်

သမုဒ္ဒရာ၌ ဒုက္ခတွေ့ကြုံနေရသူများကို ကယ်ဆယ်
 သော မဏိမေခလာ နတ်သမီးသည် ဘုရားအလောင်း
 ကို ကယ်ဆယ်လိုက်သည်။ ဘုရားအလောင်းအား
 ကြည်ညိုလေးစားသောကြောင့် မဏိမေခလာနတ်
 သမီးသည် ရတနာအပြည့်ရှိသော လှေကို ဖန်ဆင်းပြီး
 လျှင် ဘုရားအလောင်းကို လှေပေါ်တွင်တင်ပြီး မောခိနီ
 မြို့သို့ ပို့လိုက်သည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ယင်းဇာတ်လမ်း ဇာတ်
 ကြောင်းကို သာဝတ္ထိပြည်၌ ဥပါသကာတစ်ဦးနှင့်
 ပတ်သက်ပြီး ဟောကြားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်း
 ဥပါသကာသည် ဗုဒ္ဓအမျိုးရှိသော ရဟန်းသံဃာများ
 အား ခုနစ်ရက်တိတိ အလှူဒါန ပေးကမ်းလှူဒါန်း
 သည်။ နောက်ဆုံးနေ့၌ အလွန် အဖိုးထိုက်တန်သော
 ဖိနပ်များကို လှူဒါန်းသည်။ ယင်းအလှူဒါနနှင့် ပတ်
 သက်ပြီး သင်္ခဇာတ်ကြောင်းကို ဟောပြောတော်မူသည်။
 ယင်းဇာတ်ကြောင်း၌လည်း ဘုရားအလောင်းက
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓအား ဖိနပ်နှင့် ထီး လှူလျက် ယင်း အလှူ
 ဒါန၏ အကျိုးကြောင့် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲတွင် ဘေး
 မသီ ရန်မခ ဖြစ်သွားကြောင်းပါရှိသည်။

ရှေးအတိတ်ကာလက ဘုရားအလောင်းသည်
 ကုရုတိုင်းပြည်ရှိ ဣန္ဒပတ္တအမည်ရှိသောမြို့၌ ကုရု

ဘုရင်၏ အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရားကြီးဝမ်းတိုက်မှ မွေးဖွားလာသည်။ တက္ကသီလာ၌ ပညာသင်ကြားပြီး ပြန်လာသောအခါ ကုရုဘုရင်၏ အရိုက်အရာခံ ဣန္ဒတ္တဘုရင် ဖြစ်လာသည်။ အမည်မှာ ဓနုဇယဖြစ်သည်။ ဓနုဇယသည် မြို့တံခါး လေးခုတို့၌လည်းကောင်း၊ မြို့လယ်နှင့် နန်းတော်တံခါးဝ၌ လည်းကောင်း၊ အလှူမဏ္ဍပ်ခြောက်ခု ဆောက်လုပ်စေပြီးလျှင် အလှူဒါန ပေးကမ်းလှူဒါန်းသည်။

ဓနုဇယသည် ‘ကုရုဓမ္မ’ ခေါ် ငါးပါးသီလကို ကျင့်သုံးဆောက်တည်သည်။ သူ၏ နန်းတော်တစ်ခုလုံးလည်း သူလိုပင် ငါးပါးသီလ စောင့်ထိန်းကြသည်။ တိုင်းပြည်သည် ဆန်ရေစပါး ပေါများကြွယ်ဝသည်။ ပြည်သူပြည်သားများ ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ကြသည်။ ထိုအချိန်၌ ကလိင်္ဂတိုင်းတွင် မိုးခေါင်ရေရှား ဖြစ်သောကြောင့် အငတ်ဘေးကြီး ဆိုက်ရောက်လာသည်။ မှူးမတ်များ၏ အကြံဉာဏ်ကို ရယူပြီးလျှင် ဘုရင်သည် အဇ္ဇနဝသ အမည်ရှိသော ဆင်တော်ကို ဆောင်ကြဉ်းလာရန်အတွက် ဗြာဟ္မဏတစ်ယောက်ကို ဘုရားအလောင်းထံ စေလွှတ်လိုက်သည်။ ထိုဆင်တော်သည် မိုးရွာသွန်းစေနိုင်သည်ဟူ၍ သတင်း ပျံ့နှံ့ကျော်ကြားနေသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဘုရားအလောင်းသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဆင်တော်ကို ပေးလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် မိုးက ရွာ မလာ။ ထို့နောက် ကလိင်္ဂဘုရင်သည် ကုရုတိုင်းပြည် မှ ‘ကုရုဓမ္မ’ကို သင်ကြားနာယူပြီး ကျင့်သုံးဆောက် တည်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်သည်။ အကြောင်း မူကား ‘ကုရုဓမ္မ’ကို လိုက်နာကျင့်သုံးသောကြောင့် ကုရုတိုင်းပြည် ချမ်းသာဝပြောသည်ဟု သိရှိရသည့် အတွက် ဖြစ်သည်။

ကလိင်္ဂဘုရင်၏ တမန်တော်သည် ဘုရား အလောင်းထံသွားပြီးလျှင် ကလိင်္ဂဘုရင်၏ ရည်ရွယ် ချက်ကို ပြောပြသည်။ ဘုရင်မင်းကြီးကစ၍ ပြည့် တန်ဆာထိ ‘ကုရုဓမ္မ’ကို တင်းကျပ်စွာ လိုက်နာစောင့် ထိန်းကြသော်လည်း အားလုံးပင် ‘ကုရုဓမ္မ’နှင့် ပတ် သက်၍ သံသယဖြစ်ကြသည်။ တမန်တော်၏ တောင်း ပန်ချက်ကြောင့် ဘုရားအလောင်းသည် တမန်တော် အား ‘ကုရုဓမ္မ’ ညွှန်ကြားပြောပြပြီးလျှင် “ငါ၏ မယ်တော်သည် ဓမ္မနှင့်ပတ်သက်၍ ပိုပြီး အားထား ရသူဖြစ်၏” ဟု ပြောပြီး တမန်တော်ကို သူ၏မယ် တော်ထံ ပို့လိုက်သည်။ သို့ရာတွင် မယ်တော်ကလည်း တမန်တော်ကို သူ၏သားတော်ထံ ပြန်ပို့လိုက်သည်။ တမန်တော်သည် ပြည်သူပြည်သား အားလုံးထံမှ

‘ကုရုဓမ္မ’ကို အမှန်အတိုင်း သိရှိနားလည်အောင် သင်ကြားနာယူပြီးလျှင် မိမိ၏ဘုရင်ကို ပြန်လည် ညွှန်ကြားပြောပြသည်။ ကလိင်္ဂဘုရင်သည် ‘ကုရုဓမ္မ’ (ငါးပါးသီလ)ကို ကျင့်သုံးဆောက်တည်သောကြောင့် တိုင်းပြည်တွင် မိုးဖြိုင့်ဖြိုင့် ရွာသွန်းလာသည်။

ဇာတကအဋ္ဌကထာ၏ အဆိုအရ ယင်း ဇာတ်ကြောင်းသည် သာဝတ္ထိပြည်၊ အစိရဝတီမြစ်ကမ်းပါး၌ ဟင်္သာနစ်ကောင်ကို သတ်သော ရဟန်းနှစ်ပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူသော ဇာတ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းဇာတ်ကြောင်းသည် သီလပါရမီ၌ အကျုံးဝင်သော ဇာတ်ကြောင်းဖြစ်သည်ဟူ၍ မှတ်ယူသင့်သည်။

ကုရုဓမ္မစရိယာ၌လည်း ငါးပါးသီလကျင့်သုံး ဆောက်တည်ခြင်း အကြောင်းပါရှိသည်။ ယင်းပစ္စသီလသည် နောက်ပိုင်းကျသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဥပါသကာအတွက် ‘နိစ္စသီလ’အဖြစ် ထင်မှတ်ယူဆလာခဲ့ကြသည်။ ဇာတ်ကြောင်းနှစ်ခုလုံး၌ ဘုရားအလောင်း အလှူမဏ္ဍပ်များဆောက်လုပ်ပြီး အလှူဒါနပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် ကုရုဓမ္မစရိယာကို ဒါနပါရမီ၌ အကျုံးဝင်သည်ဟူ၍ ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ကုရုဓမ္မ

စရိယာ၌ ဘုရားအလောင်း၏ အမည်ကို ‘ခနဉ္စယ’ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ကုရုဓမ္မဇာတက၌မူ ‘ခနဉ္စယ’သည် ဘုရားအလောင်း၏ ခမည်းတော်နာမအဖြစ် ဖော်ပြ ထားသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသုဒဿန ဇာတ် တော်ကို ကုသိနာရုံ အင်ကြင်းနှစ်ပင်ရင်း၌ ရှိသော မဟာပရိနိဗ္ဗာန်ညောင်စောင်း၌ လျောင်းစက်တော် မူရင်း ဟောကြားတော်မူသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ ဥပဋ္ဌာက (ပဓာနအလုပ်အကျွေး) အရှင်အာနန္ဒာ “ဤကုသိနာရုံ မြို့ငယ်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပါနှင့်”ဟု လျှောက်ထား သောအခါ ဗုဒ္ဓက ကုသဝတီမြို့ရှိ ဘုန်းလက်ရုံးနှင့် ပြည့်စုံသော အတိတ်က မဟာသုဒဿနစကြဝတေး မင်း၏ ဇာတ်ကြောင်းကို ဟောပြောတော်မူသည်။ ယင်း ဇာတ်က၌ ပါသော ဇာတ်လမ်းမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်၌ မဟာသုဒဿနအမည်ရှိသော ဘုရင်သည် သုဓမ္မအမည်ရှိသော ပြာသာဒ်ဘုံဆောင်မှ ဆင်းသက်လျက် အနီးရှိ ရတနာခုနစ်သွယ် ခြယ်စီ ထားသော ထန်းတော၌ ခင်းကျင်းထားသော အိပ်ရာ ညောင်စောင်း၌ သေမည့်အချိန်ကို စောင့်စားပြီးလျှင် ယင်းအိပ်ရာညောင်စောင်းမှ ကွယ်လွန်သွားသည်အထိ မထဟူသော ခိုင်မာသော အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် ညာဘက်

စောင်းအိပ်နေသည်။

ဘုရင်မင်းကြီး ယင်းကဲ့သို့ ကွယ်လွန်သည် အထိ မထဟူသော အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် လဲလျောင်းနေသည် ကို တွေ့မြင်ရသော သုဘဒြာဒေဝီမိဖုရားကြီးက “အရှင် မင်းကြီး၏ မြို့ပေါင်း ၈၄,၀၀၀ အနက် အဓိကအကျ ဆုံးမြို့တော်ဖြစ်သည်။ ဤမြို့တော်ကို ချစ်ကြည် လေးစားမှု ပြုတော်မူပါ” ဟု လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ မဟာသုဒဿနမင်းကြီးက “ဒေဝီ၊ ယခုလို မပြောနှင့်။ ဤမြို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ခင်မင်တွယ်တာမှု မဖြစ်စေရဟု ကျွန်ုပ်ကို ညွှန်ကြားအမိန့်ပေးထား သည်” ဟု အမိန့်ရှိသည်။

မိဖုရားကြီးက မေးလျှောက်သောကြောင့် ဘုရား အလောင်း ဘုရင်မင်းကြီးက “ယနေ့သည်ကား ကျွန်ုပ် ကွယ်လွန်မည့်နေ့ဖြစ်၏” ဟု ပြန်ပြောသည်။ မိဖုရား ကြီးသည် ယင်းစိတ်နှလုံးထိခိုက်ဖွယ် ခါးသီးသော အမှန်တရားကို ခံယူနိုင်စွမ်းမရှိသောကြောင့် သည်း ထန်စွာ ငိုကြွေးသည်။ ၈၄,၀၀၀ မျှသော မိန်းမများ၊ များမတ်များ၊ စစ်သေနာပတိများလည်း အားလုံး ငိုကြွေး ကြသည်။ ဘုရားအလောင်းသည် အားလုံးအား “မငို ကြနှင့်” ဟု တားမြစ်ပိတ်ပင်ပြီးလျှင် မိဖုရားကြီးအား “ဒေဝီမငိုပါနှင့်။ သင်္ခါရတရားများသည် တည်မြဲခြင်း

မရှိကြကုန်။ သင်္ခါရတရားမှန်သမျှ အားလုံး အနိစ္စ ဖြစ်၏”ဟု အဆုံးအမ ဥပဒေသ ညွှန်ပြသော ဂါထာ ကို ရွတ်ပြသည်။

“အနိစ္စာဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယ ဓမ္မိနော၊
ဥပ္ပဇိတွာ နိရုဇ္ဈိ၊ တေသံ ဝူပ သမော သုခေါ”
မဟာသုဒဿန ဘုရင်မင်းကြီးသည် အမတ နိဗ္ဗာန်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားဓမ္မညွှန်ကြားဟောပြောပြီး လျှင် တခြားလူအပေါင်းကိုလည်း “အလှူဒါန ပေး ကမ်း လှူဒါန်းကြရမည်။ အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံစွာ နေကြရမည်။ ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်ကြရမည်” စသော အဆုံးအမ ဥပဒေများကို ပေးပြီးလျှင် ဒေဝ လောကသို့ ကြွသွားတော်မူသည်။

ယင်းဇာတ်လမ်းသည် ဇာတကအဋ္ဌကထာမှာ ထက် မဟာသုဒဿနစရိယာ၌လည်း ယင်းဇာတ် ကြောင်းသည် အကျယ်တဝင့် ပါရှိသည်။ ရေးသား စီရင်သော အချိန်ကာလ၏ အမြင်ဖြင့်ကြည့်လျှင် သုတ်၌ ပါသော ဇာတ်ကြောင်းသည် ပရမတ္ထဒီပနီနှင့် ဇာတကအဋ္ဌကထာထက် ပို၍ ရှေးကျပြီး အကျယ် တဝင့်လည်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ယင်းဇာတ်ကြောင်း သည် ဒီပဝံသ၊ မဟာဝံသ၊ မဟာဝတ္ထု သုမင်္ဂလဝိလာ သိနီ၊ သံယုတ္တနိကာယ်တို့၌လည်း ပါရှိသည်။ ယင်းကို

ထောက်လျက် မဟာသုဒဿနဇာတ်ကြောင်းသည် ပါဠိစာပေ၌ အလွန်တရာ အလေးအနက်ထားသော ဇာတ်တော်ဖြစ်သည်ဟူ၍ သိရှိရသည်။ ယင်းဇာတ်တော်သည် ဗုဒ္ဓ၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခန်းနှင့်လည်း ပတ်သက်ဆက်နွှယ်နေသည်။

ဗုဒ္ဓ၏ နောက်ဆုံး တရားအဆုံးအမလည်း ယင်းဇာတ်တော်၌ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာသုဒဿနဇာတ်ကြောင်းကို ဤမျှ အလေးအနက်ထားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ပါရမီ ၁၀ ပါးနှင့်ပတ်သက်၍ မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ်၌ ပါရှိသော မဟာဂေါဝိန္ဒဇာတ်ကြောင်းနှင့် နိမိဇာတက၌ ပါရှိသော နိမိဘုရင်ဇာတ်ကြောင်းလည်း အရေးပါသော ဇာတ်ကြောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

စန္ဒကုမာရဝတ္ထုသည် ခဏ္ဍဟာလ ဇာတက၌ ပါရှိသည်။ အမှန်က ယင်းဇာတ်တော်၏ အမည်နာမသည် ခဏ္ဍဟာလမဟုတ်ဘဲ စန္ဒကုမာရဇာတက ဖြစ်သင့်သည်။ စရိယာပိဋက၌ ယင်းဇာတ်တော်သည် စန္ဒကုမာရစရိယာ အမည်နာမဖြင့်သာ ပါရှိသည်။ ဘုရားအလောင်း စန္ဒကုမာရသည် ပုပ္ဖဝတီပြည်ရှိ ဘုရင်တစ်ပါး၏ သားတော်ဖြစ်သည်။ ရာဇပုရောဟိတ် ခဏ္ဍဟာလသည် တရားမှုကို မတရားမှု အသွင်